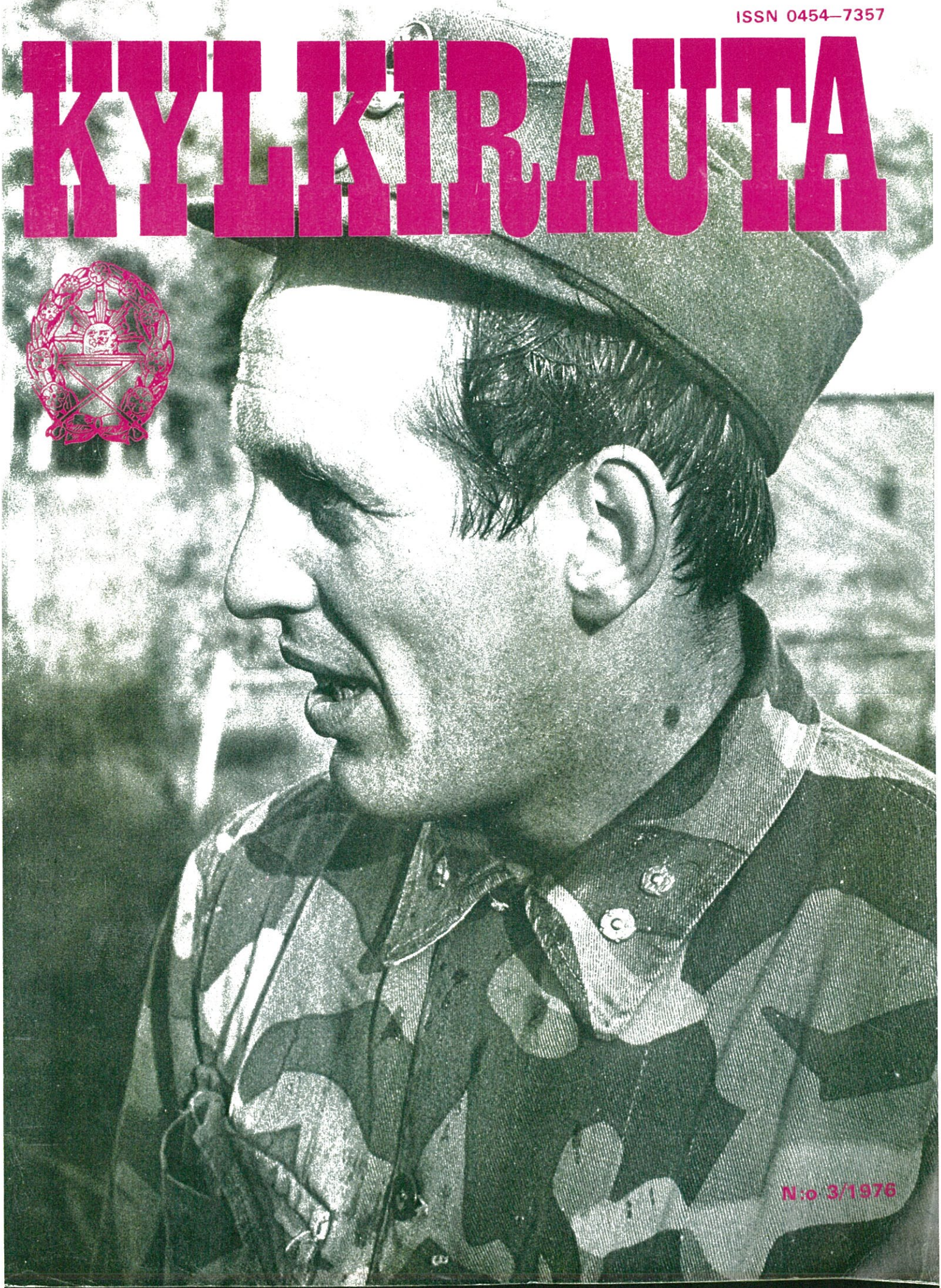

ISSN 0454-7357

KYLKIRAUTA

N:o 3/1976

FARMOSYHTIÖT

RAUTA JA KONETARVE OY

RHS-putkia

**KANKI-, MUOTO- JA
RAKENNUSTERÄKSIÄ
TERÄSLEVYJÄ
RAKENNUSTARVIKKEITA
TALOUSTAVARAA**

HOLTS

AUTOKEMIKAALIOITA

KONTTORI

Pohj. Esplanadi 25 A — Puh. 650 077

MYYMÄLÄ

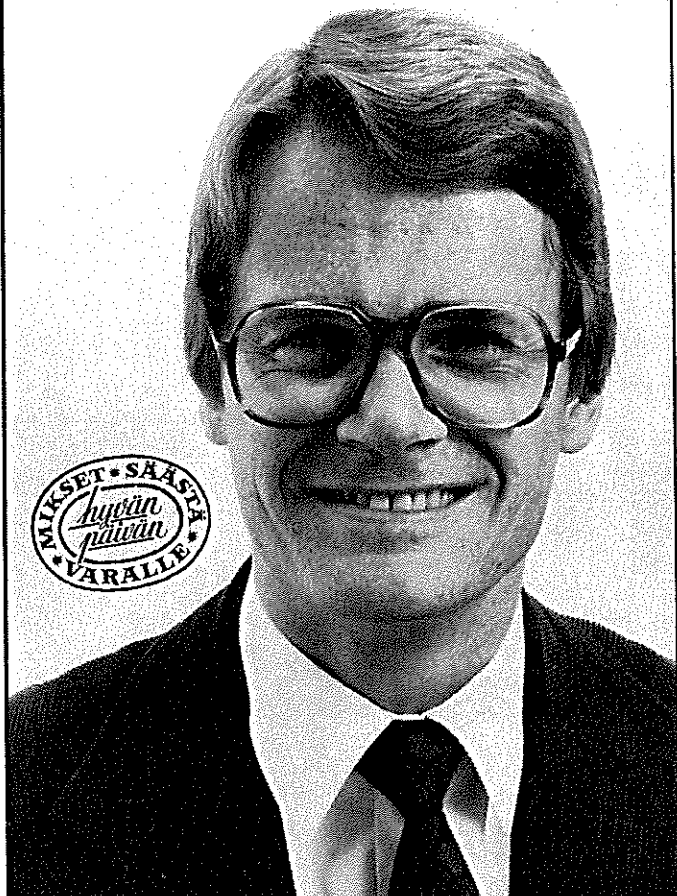
Pohj. Esplanadi 27 — Puh. 665 059

VARASTOT

HELSINKI — KOUVOLA

Puh. 951 - 14 575

Bertil Walli: Saneeraa ihmeessä!

Sen verran tarkkana täytyy olla, että saa tulonsa ja menonsa ojenukseen. Avaa Postipankin käyttötili, niin raha lakkaa luiskahtelemasta.

Mitä tullut, mitä mennyt - kenelle, miksi ja koska - kaiken tämän saat tietää ilmaiseksi. Ja erikseen pyytämättä. Postipankki lähettää sinulle tiliotteen joka tulosta ja menosta.

Ja jos ne tiliotteet alkavat kertoa, että kuukauden säästö aina vain putoaa lähelle nolaa, niin saneeraa ihmeessä vähän sitä menopuolta.

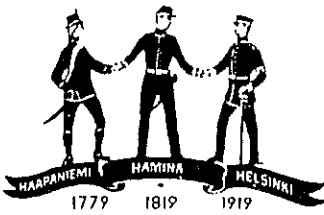
Ota sinäkin avuksesi Postipankin käyttötili.

POSTIPANKKI

SISÄLTÖ

Sotilaallinen johtamisilmasto	3
Valitsisin upseerin uran uudelleen	4
Puolustuspoliittinen päätöksenteko	9
Välirauhan ehto: Uusi sota	12
Rannikkotyökistöä ja maatalousnäyttelyjä	15
Asenteita	18
RTYKin aikaan	20
Erään sotilaan muistolle	22
Rauhanomainen rinnakkaiselo	24
Kirjallisuutta	25
Kadettipiirien toimintaa	26
Kadettikurssien kuulumisia	29
Itse asiasta	31
In memoriam	32

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

N:o 3/1976

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 113

Päätoimittaja: Evi Martti Sinerma
Jääkäripatteristo, Hämeenlinna, puh.
917-25631, kotiin 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen, Pääesikunta
puh 90-625801

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:

Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Hannu Sinerma
Juha Tanttu
Sakari Virkkunen

Toimitusneuvosto

Per Heinrichs
Anssi Huovila
Erik Lagerström
Toivo Lehmusvirta
Pentti Palmu
Lauri Reunala
Reino Waris
Gunnar Ohman

Ilmoitushankinta

Evi Toivo Lehmusvirta
Nahkahousuntie 6 C 76
00200 Helsinki 20, puh 90-671983

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:

rouva Irja Wönkka, Kadettikunnan
toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Sirkka-Liisa Törmänen, Puna-
vuorenk. 14 B 32 00150 Hki 15, puh
Hki 665 739.

Tilaushinta 10 mk/v

Irtonumerot 3 mk

Aikakauslehtien liiton jäsen

Sotilaallinen johtamisilmasto

Tämän vuoden alkupuolella puolustuslaitoskomitea jätti toisen osamietintönsä, joka oli saanut nimekseen "Puolustusvoimat ja yhteiskunta". Siinä käsiteltiin monia sangen merkittäviä kokonaisuuksia ja myös tärkeitä yksityiskohtia niin puolustusvoimien sisällä kuin sen ulkopuolisissakin suhteissa.

Ehkä varsin vähäiselle huomiolle on jäänyt käsite, minkä komitea on kehittänyt: puolustusvoimien johtamisilmasto. Ensi kuulemalta tuo tuntuu jäykältä, haetulta ja keksimällä keksityltä. Mutta jos sitä pureskelee ajatuksen kanssa, niin sanonta alkaa kirkastua. Lopulta se tuntuu laatuun käyvältä ja jopa suorastaan onnistuneelta.

Vaikka mietinnössä onkin tultu siihen johtopäätökseen, että "pitkän kehitysvaiheen jälkeen ollaan ilmeisesti lähestymässä oloihimme sopivaa johtamistapaa" ja "puolustusvoimien johtamisilmasto on kehittynyt myönteiseen suuntaan", ei silti voitane olla läheskään tyytyväisiä.

Jo kolmekymmentäluvulla huomattiin, ettei preussilaisuus sovi suomalaiseen luonteeseen, vaikka tätä johtamistyyliä — luonnollisista syistä — yritettiin soveltaa. Siitä huolimatta "preussilaisia" johtajia esiintyy vieläkin. Ja mikä pahinta, useinkaan he eivät nuorempien mielestä ole varoittavia esimerkkejä — paitsi joutuessaan itse näiden alaisiksi — vaan mallia näyttäviä opettajia.

Erityisesti varusmiesesimiehet sortuvat helposti näihin esimerkkeihin ymmärtämättä, että se saattaa kostautua joskus myöhemmin. Lisäksi on otettava huomioon, että tällä toiminnalla on mitä selvemmin odotettavissa haittavaikutuksia suuressa reservissämme. Ja tätä ei saisi tapahtua.

Kiroilu ja huutaminen alemmilla johtamistasoilla sekä ylimielisyys ja turha "minä käsken"-mentaliteetti ylempänä ovat tosin vähentyneet muutamana viimeisen vuosikymmenen kuluessa, mutta vieläkin niihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota sotilaallisen johtamisilmaston lopulliseksi puhdistamiseksi.

Martti Sinerma

Kenraaliluutnantti Kai Savonjousi:

VALITSISIN UPSEERIN URAN UUDELLEEN

MARTTI SINERMA

Suomalainen sotilas kuuluu maailman parhaimpiin. Suomalaiselle sotilaalle pitää kuitenkin selittää, mistä on kysymys, mitä tehdään ja mitä varten. Sodassa suomalainen sotilas on huolimaton. Hän heittää hyvin pian liiat varusteensa pois.

— Sota opetti minulle kouriintuntuvasti, että sananlasku ”Millainen isäntä, sellainen renki” pitää täysin paikkansa. ”Millainen komentaja, sellainen joukko” sopii hyvin sodan kokemuksiin.

— Jos meillä on komppania, missä on sata miestä, niin heidän joukossaan on 5-8 erittäin hyvää yksilöä. Siinä on myös saman verran lurjuksia, ja muut ovat siten siltä väliltä. Jos nyt komppanian päällikkö pystyy saamaan nämä hyvät miehet mukaansa, luomaan heidän avulleen hengen, niin muut seuraavat näitä automaattisesti. Siinä on hyvä komppania. Mutta jos nuo lurjukset saavat yliotteen, niin komppaniasta tulee auttamattomasti huono.

Näin puhuu kokemuksistaan kenraaliluutnantti Kai Savonjousi, 75, kolme sotaa käynyt ja niissä aina divisioonan komentajaksi asti noussut kadettiupseeri. Johtaminen ja johtajan ote alaisistaan tuntuukin olevan yksi niistä seikoista, joita hän pitää sotilasuralla tärkeinä ja menestyksellisen toiminnan vaatimuksina.

MAANPUOLUSTUS ELÄMÄNTEHTÄVÄNÄ

On muuten aika merkillistä, kuinka monet upseerit ovat ehkä alunperin ajatelleet jotain muuta ammattia, mutta sitten joko sattumasta tai muusta syystä lähteneetkin katsomaan, miltä sotilasura saattaisi tuntua.

— Olin kyllä ajatellut ryhtyä maanviljelijäksi, mutta kun olin 7 luokalla oppikoulussa syttyi vapaussota. Veljeni oli mukana siinä. Hän kaatui Tampereen taisteluissa. Isäni oli keisarivallan aikana joutunut vainon kohteeksi. Hän oli menettänyt virkansa ja eläkkeensä. Perhe oli vaikeuksissa.

— Itsenäinen Suomi oli silloin jokaisen haaveena. Täytyy sanoa, että ajatus sotilasurasta syntyi ikäänkuin itsestään siinä sodan melkskeissä. Näin, että maanpuolustus oli minulle elämäntehtävä.

Kenraali vakuuttaa, ettei hän ole koskaan katunut tuota silloista päätöstään. Häntä on oikeastaan helppo uskoa. Tuuheat kulmakarvat, korkea otsa, jota ko-

rosta pitkälle ylös paljas päälaki, rauhallinen ja kiinteä katse sekä vakuuttavan tehokas puhetyyli antavat vaikutelman, että siinä istuu edelleen kenraali, joka olisi valmis johtamaan millaista sotajoukkoa tahansa, ja pystyisi myös siihen. Ja kuin pisteeksi aiheelle hän lisää:

— Tekisin tänä päivänä aivan saman valinnan.

Kai Savonjousi on alkujaan tykkimies. Mutta käytyään Sotakorkeakoulun hän joutui Yleisesikuntaan ja sieltä sitten aivan uuden ”aselajin” pariin. Hän sai tehtäväkseen Kaasusuojelukoulun — nykyisen Suojelukoulun edeltäjän — perustamisen. Sieltä tie sitten veikin jalkaväkeen.

— Erittäin mielenkiintoista oli aika, jolloin olin Valkoisessa Kaartissa pataljoonan komentajana. Sitä on pidettävä ensimmäisenä kohokohtana urallani. Silloin saattoi kokeilla käytännössä kaikkea sitä, mitä oli siihen mennessä lukeutunut. Alokkaat tulivat syksyllä ja olivat vuoden. Koulutuksen sai siis viedä alusta loppuun.

E erityisesti kenraalille tuntuu tuottavan huvia, kun hän muistelee toimintaa sotaharjoituksissa ja naurahtaa:

— Silloin sain ensimmäisen ja ainoan kerran komentaa sotaharjoituksissa rauhalla aikana toista puoluetta.

VASTAHYÖKKÄYS 40 ASTEEN PAKKASESSA

Kun jatkosota alkoi, Savonjousi joutui Oeschin armeijakunnan huoltopäälliköksi, mutta hän ei ollut tyytyväinen tehtävään. Hän pyysi päästä rintamalle. Jo muutaman viikon kuluttua hänet määrättiin rykmentin komentajaksi. Rykmentistä muodostettiin asemasodan alkaessa prikaati ja se lähetettiin Itä-Karjalaan. Kohta alkuun oli edessä vaikea tehtävä.

— Neuvostojoukot olivat päässeet Krivillä Muurmannin radalle ja saaneet aikaan erittäin pahan pussin. Sain tehtäväksi lyödä pois tuon pussin ja se onnistuikin. Lunta oli vyötäröön asti. Koska ei ollut ollut lainkaan suoja, se oli upottavaa. Pakkasta oli yöhyökkäyksen al-

kaessa -40°C, mutta se laski sitten seuraavana päivänä nelisen astetta, millä nyt ei ollut juuri merkitystä.

— Kun olin saanut vallattua vihollisen korsualueen saatoin keskeyttää hyökkäyksen seuraavana iltana ja majoittaa miehet lämpimään. Kun aamulla jälleen jatkettiin, minulla oli sen verran sotapäällikön onnea, että motissa oleva vihollinen oli lähdössä vastahyökkäykseen puolta tuntia myöhemmin. Meidän hyökkäyksemme osui siis siinä mielessä aivan kohdalleen. Yksi vihollisdivisioona tuhottiin ja toinen lyötiin.

Hyökkäysvaiheen alkaessa oli nähtävissä, että Kannaksella tulee pitkiä marsseja. Tämän huomioon ottaen Savonjousi suoritti rykmentillään pitkiä harjoitusmarsseja. Koska armeijakunta lähti liikkeelle vasta elokuun alussa, niin tähän oli mitä parhaimmat mahdollisuudet. Komppaniat otettiin vuorotellen pois etulinjasta ja ne harjoittelivat pitkiä marsseja.

— Tietäähän sen, että suomalainen sotilas oli vihainen, Savonjousi nauraa marsseja muistellen. Ne varmasti ajattelivat, että mokomakin sotahullu everstiluutnantti tässä nyt heitä höykkyttää! Mutta niinpä sitten kun lähettiin liikkeelle, rykmentini marssi mm. 31 tunnissa 90 kilometriä ilman marssitappioita.

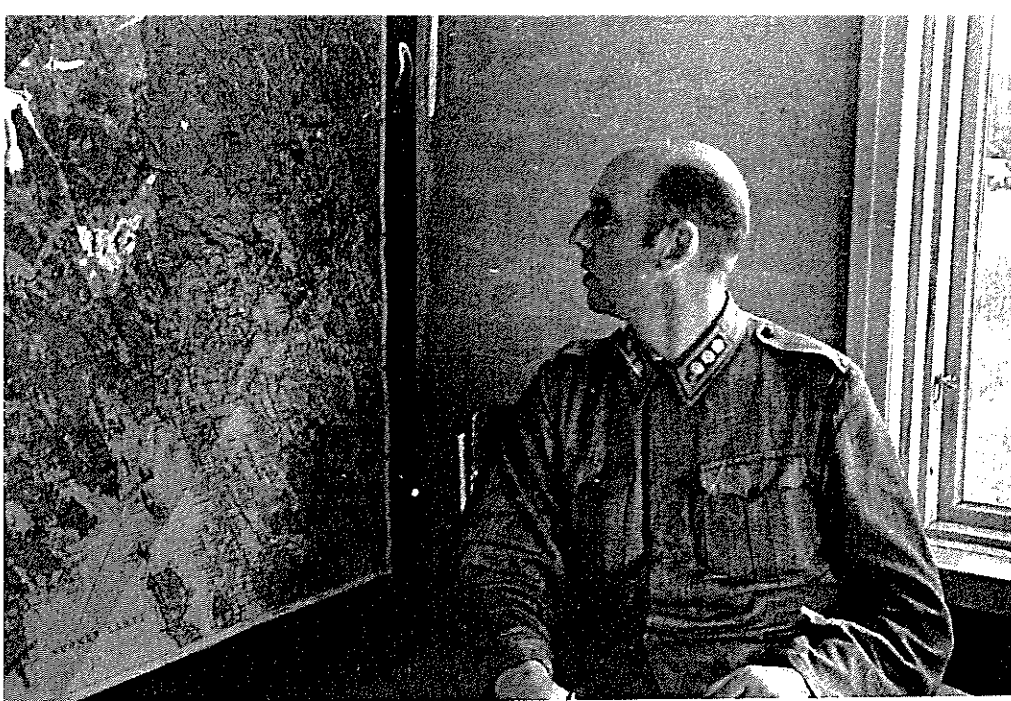
JÄRKYTTÄVÄ KOKEMUS

— Sitten -44 kyllä saatiin selkään Kannaksella, mutta ei siellä läpimurtoa tullut. Jotenkuten pärjäsimme ja lopuksi jopa hyvin. Muistan, kuinka kerran jäi paha aukko linjaan. Panin kädet suorataan ristiin ja silloin muistin, että Viipurissa on henkilöstötäydennyskeskus, jossa täytyy tässä tilanteessa olla paljon väkeä. Niin lähetin joukon kuorma-autoja matkaan, mukanaan kapteeni, jolle annoin käskyn tuoda niin paljon miehiä kuin siellä oli.

— Niin tapahtuikin. Joukosta muodostettiin pataljoona, joka heitettiin tuohon aukkoon, joka myös piti. No, aikanaan tuli tietenkin Päämajasta asiaan kuuluvat nuhteet ja moitteet tästä omavaltaisuudesta, mutta linjat joka tapauksessa pitivät.

— Kun oli vetäydytty Saimaan kanavan taa, pidin puhuttelua miehille, jotka olivat ränsyisiä, likaisia ja väsyneitä, minulla oli sellainen tunne, että he eivät kuitenkaan olleet tylsiä. Heihin voi luottaa. Näin kävikin. Vastahyökkäyksiin pysäytettiin vihollinen Saimaan kanavalle.

Järkyttävimpänä tapauksena sodan ajoilta kenraaliluutnantti Savonjousi pitää kesän -44 taisteluita. Hänelle ilmoitettiin Saimaan kanavan taistelujen ai-

kana 40 nuorta, vasta valmistunutta upseeria. Hän piti heille puhuttelun lähettäessään kunkin omaan yksikköönsä: "Teidän hengestänne, ryhdistänne ja kyvyistänne riippuu, pysyvätkö alaisiksenne joutuvat miehet paikoillaan".

— Oli tuskallista todeta, että vuorokautta myöhemmin näistä nuorista miehistä oli yli 20 poissa riveistä, kaatunut tai haavoittunut. En unohda sitä koskaan.

Puhuttaessa Suomen "ajautumisesta sotaan" kenraali tulee miettiväiseksi. Sodan syyt eivät olleet mitään yksinkertaisia asioita. Ne olivat kuin lonkeroita, monien sattumusten ja historiallisten syiden summa.

— Luin ilokseni tässä joku aika sitten Sotilasaikakauslehdessä erittäin hyvän kirjoituksen tästä ajopuuteoriasta. Se oli ammattimiehen kirjoittama ja osoitti selvästi, että kansatieteilijät voivat ottaa siitä opikseen. Voidaan kyllä sanoa sen perusteella, että suutari pysyköön lestissä.

SUOMALAISALLE SOTILAALLE MOTIVOITAVA, SELITETTÄVÄ

Kai Savonjousi on mies, joka arvostaa hyviä esimiehiä, joita hänellä onkin ollut koko joukko. Suomalainen sotilas kuuluu maailman parhaimpiin, hänestä on vain saatava isällinen ote, jolloin yhteistoiminta kyllä luistaa. Alaisen on voitava luottaa johtajaan.

— Sodassa suomalainen sotilas on huolimaton. Hän heittää hyvin pian liiat varusteensa pois. Hän on laiska kaivamaan taisteluhautaa, parin päivän kaivamisen jälkeen hän laiskistuu. Hän vaatii valvontaa, mutta pikkumainen ei saa olla.

— Suomalaiselle sotilaille pitää selittää, häntä ei voi käskää saksalaiseen tapaan. Hänelle täytyy sanoa, mistä on kysymys, mitä tehdään ja mitä varten. Jos hän sen tajuaa, niin hän tekee sen niin hyvin kuin vain suinkin osaa. Vaikka tilanne muuttuisikin, niin hän ymmärtää jutun idean. Tässä on suomalaisen sotilaan paras puoli taistelussa. Mutta jos häntä lähtee komentelemaan selittämättä mitään, niin silloin asiat menevät huonosti.

Kai Savonjousi arvelee, että tämän päivän kantahenkilökunnan ja varusmiesten väliset suhteet ovat tulleet entistä avoimemmiksi. Varusmiehet eivät pelkää esimiehiään kuten ennen. Se on positiivista, mutta kurista yleensä hänellä on myös negatiivisia käsityksiä.

— Ainakin tuollainen katukuri on laskenut. Minusta on lisäksi ikävä nähdä, että varusmiehet ovat huolimattomasti puettuja. Mutta aika on tietysti toinen, se on selvä. Nykyään vaaditaan päällystöltä paljon enemmän. Heidän tulee motivoida varusmiesten palvelusta paljon voimakkaammin, selvittää se monin tavoin, miksi asepalvelusta tarvitaan.

— Nimenomaan enemmän kouluja käyneet tarvitsevat tuota motivaatiota. He katsovat usein, että heidän aikansa menee hukkaan.

PUOLUSTUSVOIMIEN VIRHE

Savonjousi esitti vielä palveluksessa ollessaan, että upseeriainees otettaisiin palvelukseen pari kuukautta myöhemmin kuin muut. Heidän peruskoulutusvaiheensa jäisi näin suhteellisen lyhyeksi, olisivat menneet lähes suoraan aliupseerikouluun. Vastaavasti he olisivat sitten palvelleet kokelaina rai reservin vänrik-

keinä kolmisen kuukautta RUK:n jälkeen. Se olisi ollut hyvää johtajakoulutusta, mutta tämä ajatus ei saanut vasta-kaikua.

Kadettikoulusta kenraaliluutnantti Savonjousella on lukematon joukko mieluisia, hauskoja ja luonnollisesti myös vähemmän muistamisen arvoisia tapahtumia. Mutta myös kritiikki kuuluu kuvaan.

— Jouduin jääkärien koulutettavaksi Kadettikoulussa. Se oli sellaista "tehkää kuten käsketään". Se loukkasi minua. Siihen aikaan oli Kadettikoulussa opettajina myös vanhan sotaväen upseereita. He olivat sellaisia isällisiä gentleman-tyyppisiä.

— Jääkärit puolestaan olivat kovan koulutuksen saaneita roudan ja raudan miehiä. En koskaan hyväksynyt preussilaista tyyliä, jota silloin harrastettiin. Kuten aiemmin sanoin, suomalaiselle täytyy selittää ensin ja vasta sitten käskää.

Savonjousi on sitä mieltä, että puolustuslaitos teki virheen, kun se ei perustanut heti alkuun jo tiedottamisesta ja suhdetoiminnasta huolehtivaa toimistoa. Valkoisten ja punaisten välinen juopa olisi pitänyt saada häviämään jo paljon ennen talvisotaa.

— Kyllä vasemmisto suhtautui hyvin arvostelevasti upseereihin, enkä minä osaa muuta sanoa, kuin että se oli osaksi armeijan omaa syytä. Ei nähty, että olisi pitänyt tehdä jotain asian hyväksi. Nyt sotien jälkeen tämä on ymmärretty, mutta nyt on ikäänkuin vastapainoksi alkanut tietoinen sotilaan ja armeijan halveksiminen. Sitä kuullaan radiossa ja nähdään televisiossa ja sanomalehdissä.

— Eihän nyt näe esimerkiksi sotilassoittokuntaa missään, korkeintaan paraatissa. Televisiosta tulee ohjelmaa Helsingin Kappelista ja mitä näemmekään — poliisithan siellä soittelevat eikä suinkaan sotilassoittokunta, vaikka Kappeli on perinteisesti ollut näiden "tonttia". Ei siellä nähdä Apostolin eikä Näreän jälkeläisiä. Tällainen muutos on tapahtunut.

ARMEIJALLE KÄRSIVÄLLISEMPI OTE

— Sen sijaan minusta on positiivista, että nykyään upseerit saavat kirjoittaa

sanomalehteen. Minun aikani se oli kiellettyä, mutta ei armeijaa saada kansanläheiseksi, ellei ole avointa keskustelua. Totuus kyllä loppujen lopuksi aina voittaa, mutta armeija ei näytä olevan vielääkään kypsä tähän. Se ei oikein pidä puoliaan. Saattaa olla, että siellä närkästyttään liian helposti. Pitäisi olla malttia. Tosin hyväkään tässä on puhua, sillä ei sitä minulla itsellenikään ollut. Yleensä sitä ottaa liian äkkiä itseensä, pitäisi antaa vain asioiden riidellä.

— Armeijalta vaadittaisiin kärsivällistä otetta. Sen pitäisi jaksaa kuunnella, että voisi sitten esittää vastargumentteja. Ei pitäisi heti ampua raskaalla tykistöllä. Tietämättömyys on epäulojen ja väärinkäsitysten alku.

Kai Savonjousen mielilause on: Jokaisen armeijan täytyy viedä omat edellytyksensä äärimmäisyyteen. Suomessa se merkitsee sitä, että on osattava käyttää hyväkseen pimeyttä, talvea eli lunta ja pakkasta, soita ja järviä sekä muita meidän maamme olennaisia piirteitä. Ulkomailta ei pitäisi kovin herkästi ottaa esimerkkiä. Jos siellä jyräävät panssarivaunut suurilla aukeilla, niin meillä tilanne saattaa olla aivan toinen.

— Meidän tulee kehittää armeijamme taistelemaan omilla oloissamme. Kehitys on vietävä aivan äärimmäisyyteen saakka. En ole varma, onko tilanne tällä hetkellä näin.

KÖYHYDELLÄ ON ETUNSAKIN

— Mitä puolustusvoimien materiaaliin tulee, niin olen sitä mieltä, ettei pitäisi liiaksi tuijottaa tekniikan hienouksiin. On niin helppo sanoa, että pitää olla sellaisia ja sellaisia välineitä, infrapunalamppuja ja sen sellaisia. Ei meillä ole koskaan siihen varaa. Mutta tällä köyhyydellä on myös etunsa. Upseerit pakotetaan rauhan aikana tulemaan toimeen ja improvisoimaan. Tämä on sodassa aivan korvaamaton taito. Emme ole kuten joku suurvalta-armeija, joka tarvitsee huollossa jätelökoneita tullakseen toimeen. Kyllä kikkoja on, kunhan niitä vain osataan ja huomataan käyttää.

— Kaikesta huolimatta uskon, että armeijan tehokkuus ei ole vähentynyt siitä, mitä se oli sotien aikana. Minä uskon siihen edelleen.

Kysymykseen, mitä palvelus upseerina on antanut, Savonjousi ei vastaa

heti. Hän miettii hetken. Pyrittää sitten päättään ja naurahtaa — oikeastaan aika makeasti:

— Pirusti työtä!

Savonjousen ollessa vielä palveluksessa puhuttiin melko voimakkaasti Upseeriliiton ja Kadettikunnan yhdistämisestä. Hän tuntee varmasti tämän asian, sillä toimihan kenraali Kadettikunnan puheenjohtajana vv. 1945-50 sekä Upseeriliiton varapuheenjohtajana 1946-50 ja puheenjohtajana 1953-57. Hän on molempien järjestöjen kunniajäsen ja saanut Kadettikunnan ansiomerkin sekä levykkeen nro 1.

KADETTIKUNTA OIKEALLATIELLÄ

— Kadettikunta on nyt löytänyt oman tehtävänsä, maanpuolustusaatteellisen työn. Upseeriliitto on puolestaan ammatillinen etu- ja taistelujärjestö, siellä on kysymys palkasta elikkä rahasta. Näin on hyvä. Kadettikunta on toverijärjestö, joka pyrkii siirtämään kunniaakaan suomalaisen upseerihengen ja perinteet nuoremilleen. Kadettikunta on nyt oikealla tiellä, kun se ottaa yhteyttä kouluihin ja opettajiin, siis kansan kasvattajiin. Tästäkin on juuri se ajatus, että suomalaisille pitää selittää!

Yksi hersyvimmistä muistoista Kadettikoulun ajoilta on tapahtuma kadettien kesäleiriltä Pääskylahdesta, läheltä Savonlinnaa. Juhannusiltana kadetit olivat olleet tansseissa kaupungin Kasinolla ja palasivat sieltä pikkutunneilla takaisin

majapaikkaan. Kun he saapuivat kouluisille silloille, niin joku uskalikko ehdotti, että koko porukka kiipeäisi sillan suhteellisen leveiden kaarien yli, jotka kohosivat korkeuksiin.

Niinpä nuorukaiset sitten lähtivät kaapuamaan, mutta ylös päästyään he huomasivat, että koulun johto oli ollut myös juhannusta viettämässä ja palaili juuri samaan aikaan kaupungista. Tietenkin noiden hurjapäiden yritys paljastui ja alhaalta kuului terävä huuto:

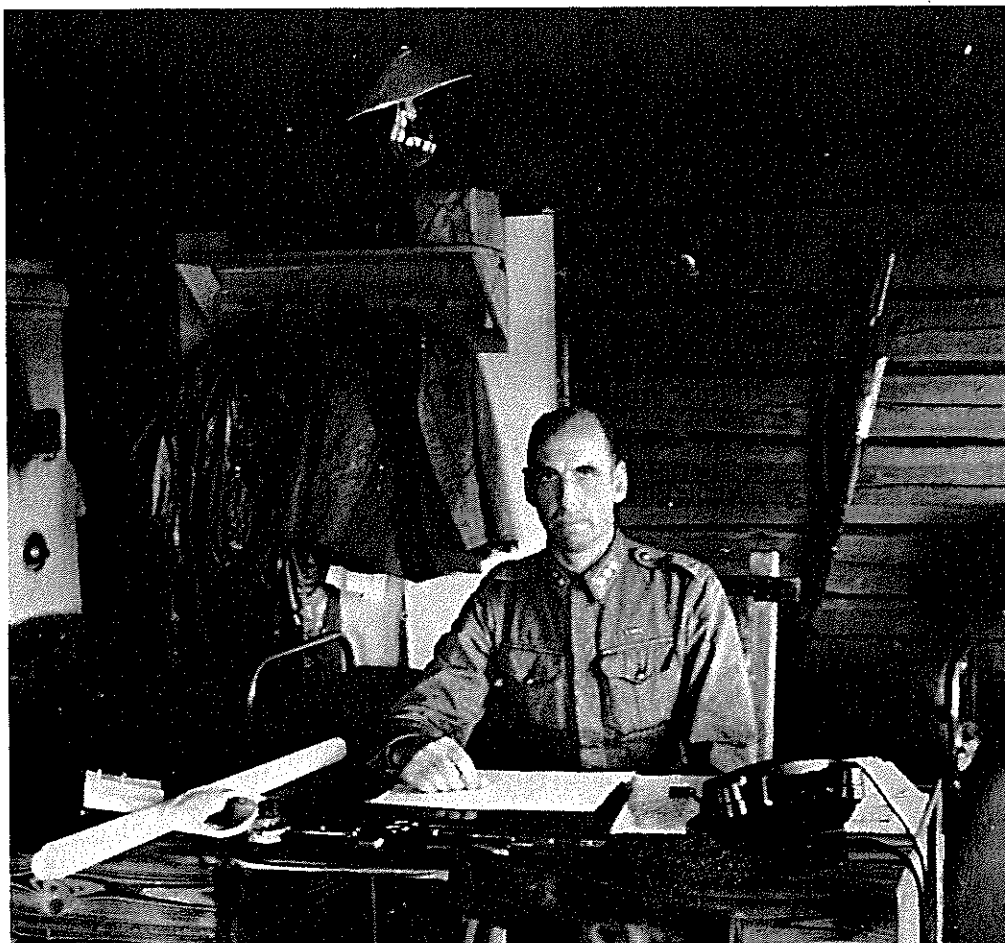
— Keitä siellä on? Tulkaa heti pois!

Mutta leveytensä lisäksi kaaret olivat hieman koveria nousten sivuilta ylöspäin. Kadetit heittäytyivät pitkäkseen melkein kuin ojaan ja olivat hiihkumatta. Alhaalla olivat eivätkä nähneet piiloutujia eivätkä uskaltaneet tai viitsineet lähteä ottamaan selvää, keitä siellä oli. Aikansa opettajat odottelivat, mutta sitten kyllästyivät ja lähtivät pois.

Kadetit hiipivät sitten hiljaa alas ja vaivihkaa majapaikkaan. Tietysti tästä tempusta tuli ankarat kiellot uusimisen osalta, kuten asiaan kuului, mutta kyllä se taisi jälkipolville jonkinlaiseksi perinteeksi jäädä.

PALKKA ON OLLUT ENNENKIN PIENI

Kolme neljännesvuosisataa on pitkä aika ihmiselämässä. Siinä ehti hankkia kokemuksia vaikka millä mitalla. Niitä voisi jakaa neuvoina nuoremille, jopa roppakaupalla. Kuitenkaan kenraaliluutnantti Kai Savonjousi ei ole kovin innos-

Komentaja komentopaikallaan

"Ei upseerin palkka ennenkään ole mikään suuri ollut."

tunut toimimaan koulumestarin osassa. Mutta hän kertaa mielessään taphtumaa kolmisen vuosikymmentä sitten, jolloin hän saapui Hämeenlinnaan silloisen Kevyen Prikaatin komentajaksi.

— Siihen aikaan oli sellainen henki, että kaikki halusivat lähteä pois armeijasta. Ilmassa leijaili jatkuvasti hävityn sodan tuntua. Palkka oli silloinkin mahdollottoman pieni. Näin kuinka nuoret upseerit olivat tavattoman väsyneitä fyy-

sisesti. Kun kysyin, miksi he ovat niin huonossa kunnossa, he ilmoittivat olleensa lastaamassa halkoja öisin laivarannassa, että pystyisivät elättämään perheensä.

— Minulla oli sellainen tuntu, että meidän käy vielä huonosti. Otin silloin kaikki upseerit koolle ja pidin heille puhuttelun. Sen pääpiirteinen ajatus oli tämä: Kuka palvelee vain palkan takia ja uskoo saavansa siviilissä paremmat tulot, lähteköön. Mutta kuka palvelee vakaumuksesta kansamme ja isänmaamme parhaaksi, niin hänellä on se henki, joka ylläpitää tätä kansaa ja maata. Hän jääköön. Leipäpappi ei riitä.

— Uskon, että näissä sanoissa olisi ajattelemisen aihetta tänäkin päivänä.

Kenraali nojaa hiukan taaksepäin tuolissaan. Ilme on vakava, mutta ei hän sinukaan katso tämänpäiväistä tilannetta toivottomaksi. □

**tehokas
turva
edullisin
ehdoin**

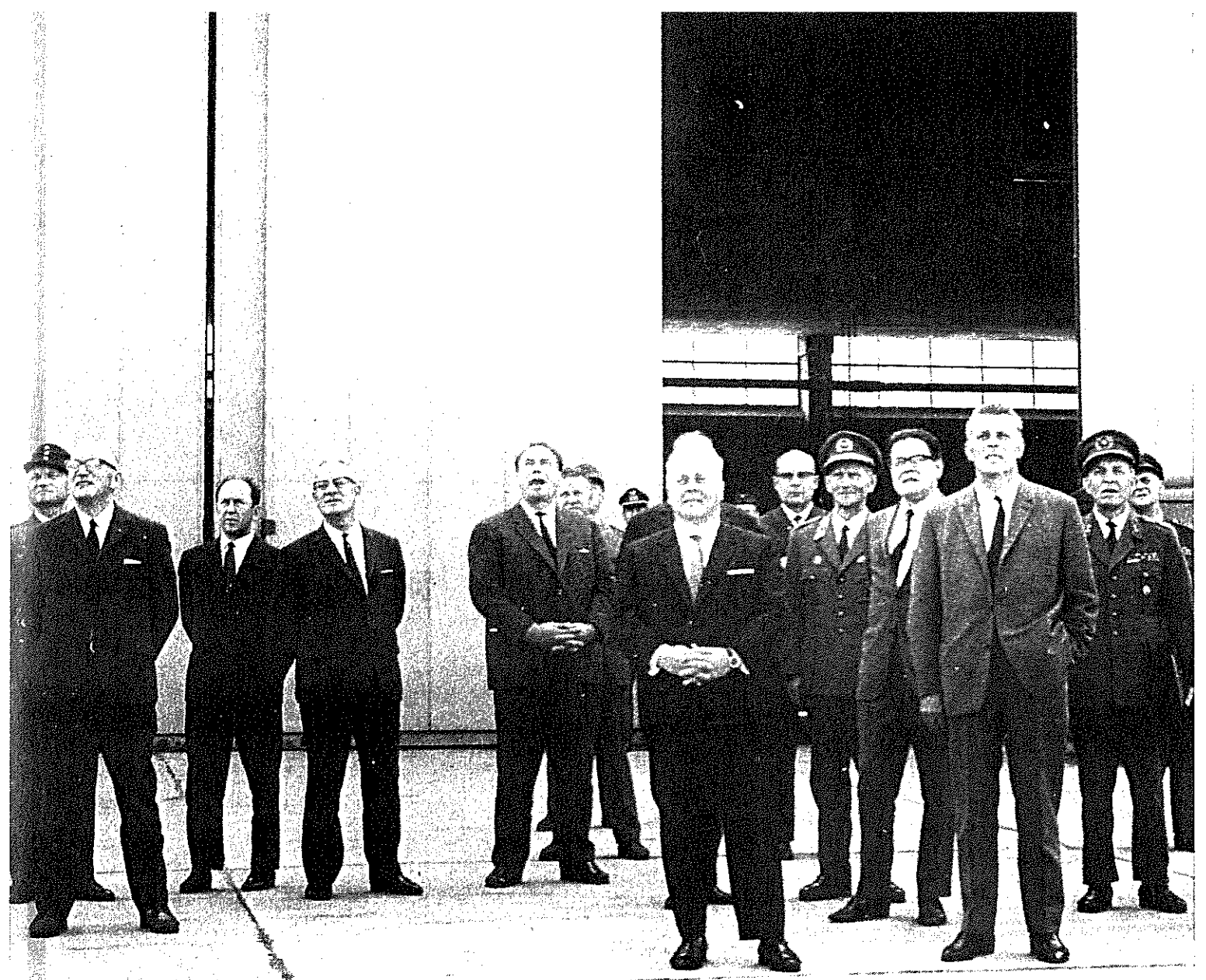
**KESKINÄINEN YHTIÖ
TEOLLISUUSVAKUUTUS**

Vattuniemenkuja 8 A

Postilokero 12

00211 Helsinki 21

Puhelin 90-670 311

päätöksenteko ja puolueet

TUOMO HIRVONEN

Puolustuspoliittisessa päätöksentekojärjestelmässämme on epäilemättä tarkistamisen varaa, sillä niin ponnekaasti on asia tuotu esille monelta viralliselta taholta.

Puolustuspoliittinen...

Jo viisi vuotta sitten kiinnitti ensimmäinen parlamentaarinen puolustuskomitea huomiota puolustuspoliittisen päätöksenteon kehittämistarpeeseen. Viimeisin virallinen kannanotto tästä asiasta löytyy kuluvana kesänä valmistuneesta toisen parlamentaarisen puolustuskomitean mietinnöstä. Näiden ajankohtien välissä on ainakin valtiosääntökomitea ja puolustuslaitoskomitea katsonut asiakseen ehdottaa puolustuspoliittisen päätöksenteon perusteiden selvittämistä.

Mistä sitten johtuu, etteivät poliittiset puolueemme tartu näihin täkyihin? Jotakin pyöreähköjä lausumia ja eräitä provosoivia väittämiä lukuunottamatta ei julkisuudessa ole näkynyt tietoja siitä, että poliitikkomme olisivat perusteellisesti tarkastelleet puolustuspoliittista päätöksentekoa ja sen kehittämislinjoja. Tämä saattaa olla luonnollinen seuraus siitä, ettei puolueittemme ohjelmissakaan ole puolustuspolitiikkaa juuri käsitelty. Tunnettuaahan on, että puolueohjelmien turvallisuuspoliittisessa osassa kä-

sitellään mieluummin varusmiesten oikeusturvaa, päivärahoja tai yhteiskunnan "rakenteellista väkivaltaa" kuin otetaan kantaa valtiollisella tasolla niistä menetelmistä, joilla Suomi pysytellään erossa suurvaltojen välisistä eturistiriidoista tai maanosassamme mahdollisesti käytävästä sodasta.

Poliittisten puolueiden passiivisuus johtunee osaltaan myös siitä, että jo käsitteenä turvallisuus-, puolustus- tai sotilaspoliittikka tuo äänestäjien mieliin ikäviä asioita kuten kriisin, sodan tai ankean varusmiespalvelusajan. Sellaista mielikuvaa haluttaneen tietoisesti välttää.

□ NYKYINEN KÄYTÄNTÖ

Maanpuolustuksen ylin johtaja ja puolustusvoimien ylipäällikkö on tasavallan presidentti. Hän vahvistaa lait ja antaa asetukset, määrää Suomen suhteista ulkovaltoihin, voi julistaa valtakunnan tai sen osan sotatilaan sekä päättää eduskunnan suostumuksella sodasta ja rauhasta.

Valtioneuvoston puheenjohtajana pääministeri johtaa ja yhtenäistää eri ministeriöiden suorittamia maanpuolustusvoimien toimia. Kukin ministeri johtaa maanpuolustusvoimien toimia omalla hallinnonalallaan sekä valvoo niiden valmisteluja ja täytäntöönpanoa.

Ylimpänä neuvonantajana ja suunnittelevana elimenä ja samalla tasavallan presidentin neuvottelukuntana valtakunnan puolustamista koskeissa asioissa on puolustusneuvosto. Sen puheenjohtajana on pääministeri ja jäseninä ovat maan puolustuksen kannalta keskeisiä tehtäviä hoitavat ministerit kuten puolustus- ulkoasiain, valtiovarain-, kauppaa- ja teollisuus- ja sisäasiainministerit sekä sotilasasiainministeri ja pääesikunnan komentaja ja pääesikunnan päällikkö. Muina tasavallan presidentin määrääminä jäseninä puolustusneuvostossa toimivat puolustusministeriön kansliapäällikkö ja puolustustaloudellisen suunnittelukunnan puheenjohtaja.

Ylimmän johdon apuna ja sen alaisena on valtakunnallinen johto, johon kuuluvat ministeriöt, keskusvirastot sekä suunnittelu- ja neuvottelukunnat. Ministeriöt ja keskusvirastot suunnittelevat ja ohjaavat asianomaisen alan maanpuolustuskysymyksiä.

Alueellisella tasolla maanpuolustusvoimien toimia johtavat toisaalta maaherrat ja toisaalta sotilaslääniin komentajat. Maaherrojen osuus eri viranomaisten maanpuolustusvoimien johtamisessa ja koordinoimisessa on keskeinen, vaikkakin alue- ja piirihallintoviranomaiset johtavat melko itsenäisesti omia alojaan. Jokaisessa läänissä on läänin- ja piirihallintoviranomaisten neuvottelukunta.

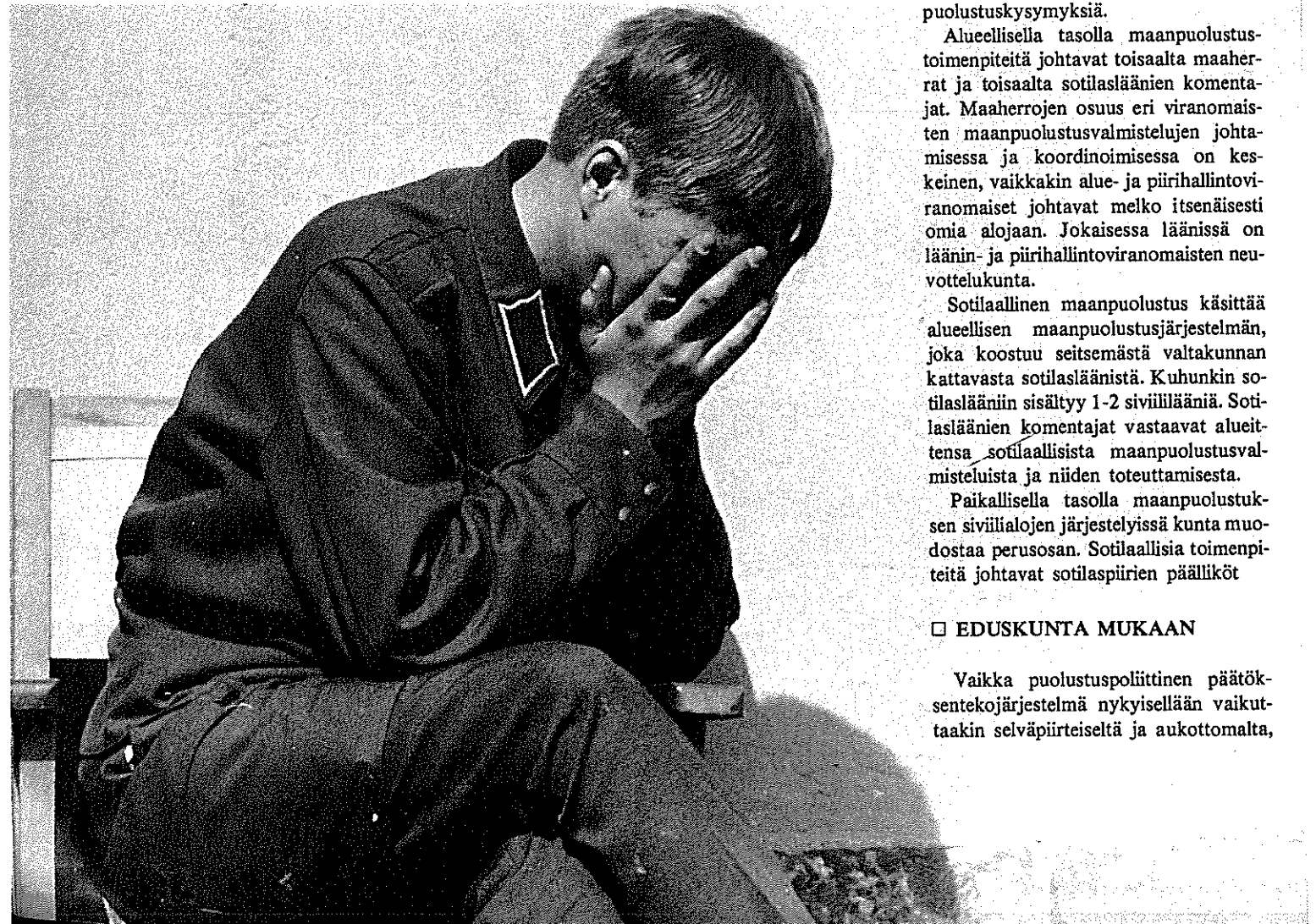
Sotilaallinen maanpuolustus käsittää alueellisen maanpuolustusjärjestelmän, joka koostuu seitsemästä valtakunnan kattavasta sotilasläänistä. Kuhunkin sotilaslääniin sisältyy 1-2 siviililääniä. Sotilaslääniin komentajat vastaavat alueittensa sotilaallisista maanpuolustusvoimien toimista ja niiden toteuttamisesta.

Paikallisella tasolla maanpuolustuksen siviilialojen järjestelyissä kunta muodostaa perusosan. Sotilaallisia toimien johtajia johtavat sotilaspöytäkirjat

□ EDUSKUNTA MUKAAN

Vaikka puolustuspoliittinen päätöksentekojärjestelmä nykyisellään vaikuttaakin selväpiirteiseltä ja aukottomalta,

Tuoko sana "puolustuspolitiikka" äänestäjien mieleen ankean varusmiesajan?

... ja puolueet

jättää se kuitenkin eduskunna miltei kokonaan vaille tehtäviä ja vastuuta. Ensimmäinen parlamentaarinen puolustuskomitea ehdottikin, että ulkoasian- ja puolustusasiainvaliokunnat yhdistettäisiin yhdeksi pysyväksi valiokunnaksi. Tällaisella uudistuksella se uskoi mahdollistavansa turvallisuuspolitiikan molempien päälohkojen — ulko- ja puolustuspolitiikan — kokonaisvaltaisen käsittelyn eduskunnassa.

Valtiosääntökomitean enemmistön mielestä parlamentaarinen valvonta puolustuskysymyksissä toteutuisi parhaiten silloin, jos puolustusvoimat olisivat ministeristön yleisessä johdossa ja jos tärkeimmät maanpuolustusta koskevat päätökset tehtäisiin hallituksen enemmistön mielipiteen mukaisesti.

Puolustuslaitoskomitea, joka tutki menettelytapoja puolustusvoimien liittämiseksi entistä saumattomammin suomalaisen yhteiskuntaan, toivoi myös eduskunnan osuuden lisäämistä puolustuspolitiikassamme. Ehdottamalla puolustusvoimia koskevan säädöstason nostamista komitea löysikin eduskunnalle kosolti sen luonteen mukaisia tehtäviä, toisin sanoen lainsäädäntötyötä. Jos nykyiset puolustusvoimien toimintoja koskevat asetukset nostettaisiin laeiksi, pakotettaisiin puolueet kansanedustajat ja poliitikot ottamaan kantaa varsin moneen maanpuolustusta koskevaan kysymykseen. Tällöin myös puolustusministeriön rooli lakeja valmistelevana ja asetuksia antavana instituuttina korostaisi puolustushallinnon parlamentaarista luonnetta.

□ EI KONJUNKTUURIPOLIITIKKAA

Puolustusvoimain komentaja on tuon tuostakin korostanut, ettei puolustuspolitiikka saa olla konjunkturipoliitiikka. Näin todetessaan hän tarkoittanee ennen muuta sitä, ettei puolustusvoimien — sisäpoliittisista intresseistä syrjässä pysyttelevänä laitoksena — ole perusteltua seurata milloin minkäkin opin, ideologian tai ismin esiinnostattamia ajatusrakennelmia. Suurin osahan tällaisista ilmiöistä osoittautuu useinmiten ohimeneviksi ”muodin oikuiksi”.

Tämä ei kuitenkaan estä puolustusvoimia seuraamasta yleistä teknistä ja yhteiskunnallista kehitystä eikä uudistumasta ajan vaatimusten mukaisesti. Se ei myöskään sulje pois poliittisia puolueita

Puolustusneuvosto tutustumassa puolustusvoimien välineistöön.

Politiikkojen tulisi ottaa kantaa puolustusvoimia koskeviin asioihin.

siitä pitkäjänteisestä työstä, jota maanpuolustuksen järjestelmällinen kehittäminen edellyttää. Päinvastoin, se jättää kentän koko kansan käyttöön edellyttäen, että toiminnan tavoitteena on yhteisen isänmaamme kokonaisuus eikä vain tietyn ryhmittymän itsekäs valta-pyyde. □

Välirauhan ehto:

UUSI SOTA

JUSSI VILJANEN

Talvisodan rauhaan päätettiin suostua sillä ehdolla, että se on vain välirauha. Hallituksen ulkoasiainvaliokunnan jäsenet luottivat uuden Saksan sodan syntyyn.

Tämän varsin hätkähdyttävän tiedon kertoi Kylkiraudalle Atos Wirtanen. Seuraavassa haastateltavamme sanoo myös, että viimeaikainen Mannerheimin arvosteluryöppy on epäoikeudenmukainen.

Nuoremasta polvesta aika harvat tietävät, kuka on Atos Wirtanen. Sotaaikana eläneet muistavat hänen kuuluneen ns. rauhanoppositiion johtajajahmoin. Tammikuussa 70 vuotta täyttänyt rauhanpolitiikko on kuitenkin paljon muutakin. Varsinaisen elämäntyönsä hän on tehnyt kirjailijana, lehtimiehenä ja poliitikkona.

Ollessani joltisestikin selvillä hänen taustastaan mennessäni haastattelemaan Atos Wirtasta, minusta tuntui hieman ristiriitaiselta, kun hän sanoi "Istu tuohon Mannerheimin tuoliin, niin voidaan jutella". Ihmettelin mitä tekemistä Mannerheimin tuolilla on rauhanpolitiikon kodissa?

— Jaa, se on sellainen juttu, että ostin tuolin äidilleni Mannerheimin kuoleman jälkeen pidetyistä myyjäisistä. Siinä on mahdollottoman hyvä istua ja se kai on tuolin päävaatimus eikä se, kenen omistama istuin on aikaisemmin ollut.

No minä istuin Mannerheimin tuolissa ja täytyy tunnustaa, etten ole ennen nähnyt sillä tavalla konstruoitua kallistuvaa selkänöjää. Tuolissa oli hyvä istua, mutta ei sitä juuri huomannut, kun kuunteli korvat hörössä Suomen kansan kohtaloihin vaikuttaneen ja lähellä tärkeimpiä päätöksiä eläneen ihmisen mielenkiintoisia juttuja.

Pienenä esimerkkinä, kuinka toisenlaisissa piireissä Atos Wirtanen on elänyt, kerrottakoon seuraava tapaus. Kun hän kuuli, että olin menossa Tukholmaan, hän sanoi välittömästi, että kerro terveisiä Torsten Nilssonille ja Sven Anderssonille. Edellinen oli Ruotsin pitkäaikainen ulkoministeri ja jälkimmäinen toimii nykyisessä hallituksessa samassa tehtävässä oltuana sitä ennen puolustusministerinä. Itsekseni ajattelin, että mahdollikohan tavata kyseisiä herroja normaalilla turistimatalla.

SUUNNITELMA TUKHOLMAN PAKOLAISHALLITUKSESTA OLI EPÄREALISTINEN

Atos Wirtanen on hyvin perillä kaikkien vuosisadan maamme kohtaloihin alkuvuosikymmeninä vaikuttaneiden henkilöiden ajatuksista. Päälimmäisenä tulevat esiin Paasikivi, Kekkonen, Lenin ja Stalin.

Paasikiven kanssa hän on ollut varsin paljon yhteistyössä ja rauhanoppositio lähetti juuri Wirtasen Tukholmaan pyytämään Paasikiveä pakolaishallituksen pääministeriksi keväällä 1944. Tästä hankkeesta ei tullut Paasikiven vastustuksen vuoksi mitään ja muutenkin koko ajatus osoittautui myös rauhanoppositiion omasta mielestä epärealistiseksi.

Wirtanen kertoo Paasikiven tokaiseen ehdotuksen kuultuaan: "Tämä on kyllä meidän viimeistä edellinen toimenpiteemme". Kekkosta Wirtanen on oppinut arvostamaan jo 1940-luvulla eduskunnan parhaana puhujana.

— Ei suunniteltu pakolaishallitus olisi voinut tehdä rauhaa — ei ainakaan siinä tilanteessa. Keväällä 1944 meillä oli Lapissa ja Pohjois-Norjassa 100 000 saksalaista ja kun samalla suojeluskunnat vaikuttivat maassa asioiden kulkuun, olisi rauhantekoyritys johtanut helposti uuteen kansalaissotaan.

Atos Wirtanen puuskahtaakin, että tilanne oli aivan mahdolloton. Ennen rauhantekoa piti saada saksalaiset pois maasta ja suojeluskunnat lakkautetuksi. Ei myöskään Stalin ollut Tukholmaan perustettavan pakolaishallituksen kannalla. Hänen mielestään rauhanoppositiion olisi oltava yhteistyössä Mannerheimin kanssa. Se olisi suorin ja varmin tie rauhaan.

MANNERHEIMIN ARVOSTELU TARPEETONTA

Jatkaessamme puhetta Mannerheimista Atos Wirtanen sanoo, että marsalkka oli ainoa upseeri, joka muiden "sotakiihkoisten officeerien" joukossa ymmärsi, miten valmistautumaton maa oli sotaan ja miten turmiollinen siitä tu-

lisi. Mannerheim edusti viimeiseen asti kantaa, että sodan välttämiseksi pitäisi suostua Neuvostoliiton sinänsä kohtuullisiin vaatimuksiin.

Wirtanen jatkaa, että hänestä tuntuu Mannerheimiin viime aikoina suunnattu arvosteluryöppy tarpeettomalta ja epäoikeudenmukaiselta. Yleensäkin puhuttaessa menneistä tapahtumista, pitäisi ottaa huomioon se tilanne ja silloin käytävissä olleet tiedot, kun päätökset on jouduttu tekemään.

MIKSI TALVISOTA SYTTYI?

Atos Wirtasen mielestä Suomi ei joutunut sotaan vahingossa eikä yllättäen. Suomen vanhoilliset ja taantumukselliset piirit olivat kansalaissodasta lähtien olleet perinjuurin suuttuneita ja pelästyneitä Neuvostoliittoon. Nämä piirit odottivat Saksan tai yleiseurooppalaista sotaa. Samoin tekivät kylläkin myös jotkut vasemmistolaiset, jotka eivät olleet ajatelleet kunnolla, näitä asioita.

Tästä kaikesta johtui, että Neuvostoliitto ei luottanut Suomeen sellaisessa tilanteessa, jossa sota syttyisi. Neuvostoliitto laski koko ajan, että laajamittainen sota oli tulossa. He tiesivät vallan hyvin, että Hitler valmisteli sitä ja tämä oli saanut aika paljon apua länneltä. Länsi puolestaan halusi Saksan sotaa Neuvostoliittoa vastaan voidakseen puuttua siihen itselleen sopivimmalla hetkellä.

Stalin sanoikin sitten, että me luotamme tämän hallituksen neutraliteettiin. Silloinen hallitushan oli ns. punamultahallitus. Stalin jatkoi, mutta jos tulee kriittiset vaiheet, me emme voi luottaa vallan jäävän tämän hallituksen käsiin. Neuvostoliitto tiesi, että todellista valtaa Suomessa pitivät saksalaisystävällinen oikeisto ja suojeelukunnat.

Sitten kun Ranska oli kapituloinut Saksalle, oli asia aivan selvä. Saksahan Suomea hallitsi. Yksi hyvä esimerkki tästä on Holstin tapaus. Rudolf Holsti oli Suomen ulkoministeri vuosina 1936-38 ja hän vieraili tässä virka-asemassa v. 1936 Neuvostoliitossa.

Matka näytti tulokselliselta. Holsti tunsivat Litvinovin ja Kansainliiton ajoilta Genevestä. Molemmat olivat yksimielisiä siitä, että Suomen tulisi voida pysyä puolueettomana mahdollisesti syttyvässä sodassa. Holsti selosti matkansa tuloksia eduskunnassa pitämässään puheessa. Häntä vastaan hyökkäsi voimakkaasti mm. IKL:n johtaja, edustaja Bruno Salmiala. Silloin Holsti nujersi Salmialan sanomalla, että mitä tulee edustaja Salmialan tällä lausumiin ajatuksiin, niin minun täytyy sanoa niiltä puuttuvan niin täydellisesti todellisuuspohjan, että ne eivät edes onnu. Eduskunnan yleinen mielipide oli Holstin kanssa hyvin samansuuntainen. Silloin oltiin rauhan kannalla, mutta Talvisota muutti sitten kovasti eduskunnan näkemyksiä.

Ulkoministeri Holsti joutui tämän matkan takia eroamaan paikaltaan. Ilmeisesti Saksan suurlähettilään masinoina ryhdyttiin kuiskuttelemaan, ettei Holsti voi jatkaa ulkoministerinä, jos Suomi aikoo säilyttää suhteensa Saksan kanssa. Kontakteja pidettiin yllä kaiken aikaa, mutta niistä ei vain kerrottu. Edes Mannerheim ei tiennyt kaikkea. Tässä

asiassa Suomi pelon ja hyödyn tuntemattomuuden vuoksi erehtyi täydellisesti.

TALVISODAN RAUHAN HYVÄKSYMISEN EHTO OLI UUDEN SODAN SYTTYMINEN

Edellä on kerrottu taustoja Talvisodan syttymisestä ja myös sodan 1941-44 rauhan tekemisestä. Atos Wirtanen kertoo myös erittäin mielenkiintoisen tiedon Talvisodan rauhan solmimisesta.

— Kun Talvisodan rauhanteosta keskusteltiin hallituksen ulkoasianvaliokunnassa, niin lopulta tultiin tilanteeseen, että oli pakko tehdä rauha nyt. Rauhaan päätettiin suostua — kuitenkin sillä ehdolla, että tehtävä rauha olisi vain väli-rauha. Ulkoasianvaliokunta laski jos silloin uuden Saksan sodan syttymisen todennäköisyyden ja luottivat siihen.

— Tämä asia sanotaan hyvin selvästi hallituksen ulkoasianvaliokunnan pöytäkirjassa. Raoul Palmgren on kirjoittanut tästä asiasta artikkelisarjan SNS-lehteen helmi-maaliskuussa ... 1950, mutta minun suureksi hämmästyksekseni kuukaan ei ole puuttunut siihen millään tavalla.

— Hallituksen ulkoasianvaliokunnan käsittelemiä asioita ei anneta julkisluuteen ja pöytäkirjatkin voidaan julkaista vain presidentin luvalla. Pääministeri Mauno Pekkala on tehnyt tässä asiassa väärin, kun hän on luovuttanut pöytäkirjan Palmgrenille.

MIINUSARVIO MAAILMANHISTORIASTA

Edellä on selostettu pitkään Atos Wirtasen toimintaa sotien aikana ja hänen sen aikaisia huomioitaan. Paljon enemmän huomiota ansaitsisi hänen kirjallinen ja poliittinen uransa. Seuraavassa

esitetään kuitenkin vain hänen teoksensa ”Tekniikka ja ihminen” kantava teema. Kirjaa pidetään Wirtasen päätyönä. Itse hän kertoo, että tämä vuonna 1951 ilmestynyt teos on niin vaikeaselkoinen, että sen sanoman on ymmärtänyt vain muutama lukija. Wirtanen sanookin, että hän tekee kirjasta uuden helpompitajuksen painoksen, mikäli terveyttä vain riittää.

— Minun käsitykseni mukaan kirja on täydellinen miinusarvio koko maailmanhistoriasta. Ihmiskunta oppi kaksi miljoonaa vuotta sitten käyttämään aseita ja työkaluja. Aseet olivat tappamista ja työkalut hyödyllistä työtä varten. Alussa olivat aseet hyvin tärkeitä. Kannatti tappaa toisia ihmisiä syötäväksi, kun oli nälkä. Kannibalismi on ollutkin joskus aika yleistä.

— Kun työkalut tulivat mukaan peiliin, osoitti ihminen työkykynsä. Hän pystyi tuottamaan enemmän kuin mitä söi. Ihmisestä tuli silloin orja. Hänen täytyy tuottaa työkalujen omistajille.

— Minä väitän tässä kirjassani, että tekniikka on maailmanlopun alun ja lopun ratkaiseva tekijä. Se synnytti väkivallan ja sodat. Sitä myöten syntynyt luokkataistelu on tullut niin kovaksi, että se tekee lopun kaikesta. Ellei ihmiskunta tuhoudu luokkasotaan, avautuvat aivan uudet mahdollisuudet. Myöhemmin ei ole työväenluokkaa, kun koneet tekevät kaiken työn. Tai oikeastaan koneet ovat sitten työväenluokkana. Tähän kehitykseen voi mennä parisataa vuotta.

— Ihmishistoria on perimmiltään synyemmän ihmisluonnon vastaista historiaa. Me olemme perimmiltään kasvisyöjiä ja työntekijöitä. Tekniikan johdosta ruokaa saa helpommin tappamalla kuin viljelemällä. Viljeleminen vie enemmän aikaa, ennenkuin tulos on syömäkelpoinen □

Kadettikunnan vuosikokous

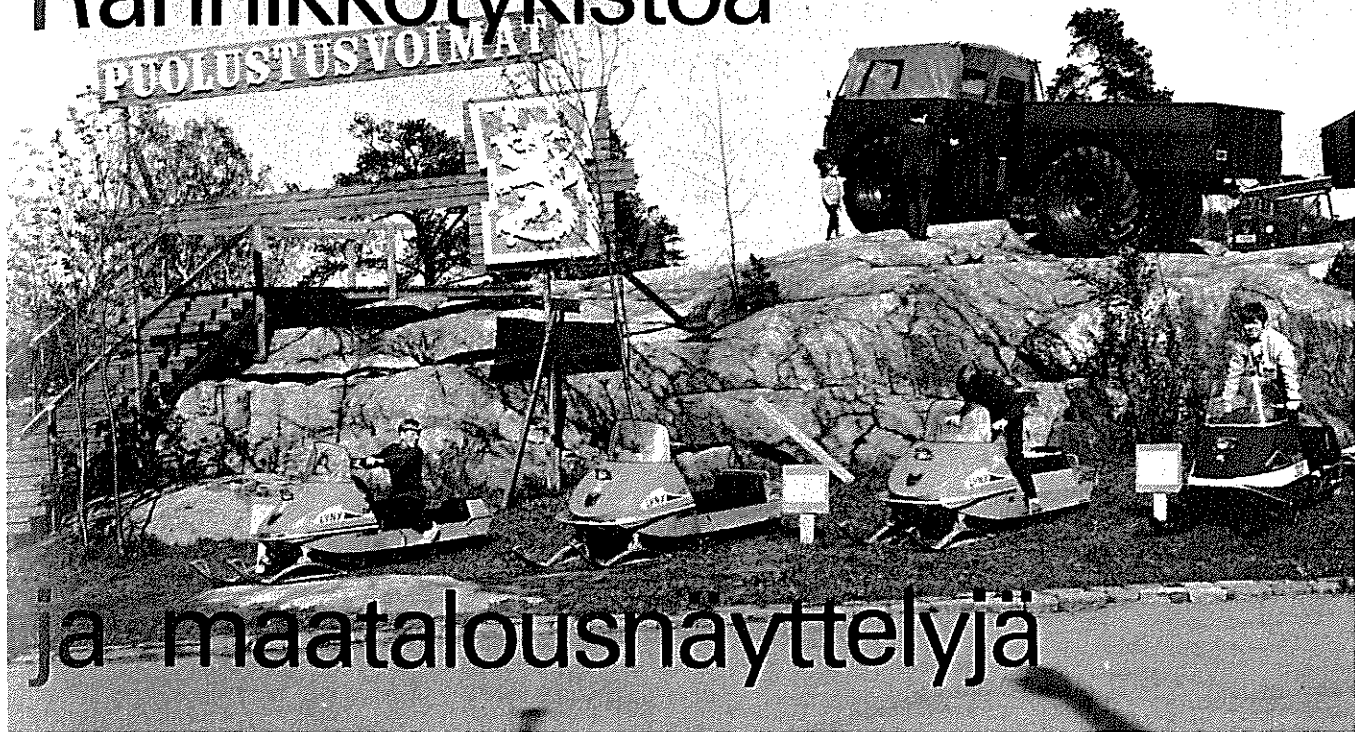
v 1977

pidetään Kadettikoululla 5.3.1977

Kadettikunnan hallitus

MEKLARI

Rannikkotykiä

ja maatalousnäyttelyjä

Kahdennetkymmenen ensimmäiset uudenajan olympiakisat ovat olleet ja menneet. Tuloksista, onnistumisista ja epäonnistumisista sekä yllätyksistä, positiivisista ja negatiivisista, on kirjoitettu palstakilometritäin. Tähän asti aina on todettu, kuinka tällainen urheiluleikki lähentää kansoja toisiinsa. On ollut kysymyksessä suuret ystävyysjuhlat. Nyt kuitenkin kolmattakymmentä Afrikan valtiota jäi pois kisoista Uuden Seelannin osallistumisen takia.

Jutun periaatteellisuus on ymmärrettävä seikka. Onhan kysymys mustien oikeuksista kaikkialla maailmassa. Mutta eniten tästä joutuivat kärsimään ne urheilijat, jotka ilman omaa syytään näin jäivät pois mitalitaisteluista. Monella olisi varmasti ollut siihen mahdollisuuksia. Tuskinpa tässä mustien asiaa ajettiin eteenpäin, päinvastoin. Varsinkin kun otetaan huomioon, että ne valkoiset, joiden takia tällainen kieltäytyminen tapahtui, olivat täysin syyttömiä kilpailukosketukseen Etelä-Afrikan kansaa, jopa olivat rotusyrjinnästä täysin samaa mieltä kuin pois jääneet maat.

x x x

Kuinka moni lukijoista kuunteli parjattua Yleisradiomme kesäaikaan tullutta ohjelmaa "Yöradio"? Satui pari kertaa

lähes peräjälkeen olosuhteiden pakosta valvomaan yömyöhään, etten sanoisi aamupuolelle. Hereillä pysyi sangen mukavasti, kun kaksi kaverusta, Matti Hara ja Esko Riihelä soittelivat levyjä ja aina välillä puhuivat mukavia. Molemmilla kerroilla puolustusvoimat olivat erittäin voimakkaasti ja aivan selvästi myönteisesti esillä. Kiitoksia pojat!

x x x

Puolustusvoimat on lähtemässä uusiin rannikkotykiä raskasta kalustoa. Tieto sinänsä on luonnollisesti myönteinen mutta ilahduttavinta asiassa on se, että tilaus on tehty kotimaiselta valmistajalta. Suomalainen tykkiteollisuus, niin vaatimatonta kuin se määrältään onkin, on huippuluokkaa maailmalla mitä tulee aseiden valmistuksen laatuun. Valitettavasti huippuluokkaa tulee olemaan hintakin, siitä ei päästä yli eikä ympäri.

Tykkiteollisuus vaatisi kannattaakseen suuria sarjoja, aivan kuten mikä tahansa muu tehdastuote, olipa sitten kysymys autosta, tietokoneesta tai vaikkapa paperista. Esimerkiksi rannikkotykiä on mitä puolustuksellisin ase. Eikö sitä voisi ajatella kaupattavaksi ulkomaille. Uskoisin ostajia löytyvän. Se lisäksi valmistussarjaa, alentaisi hintaa ja koituisi näin myös oman maamme puo-

lituksen hyväksi. — Vai ovatkohan suomalaiset liian sinisilmäisiä?

x x x

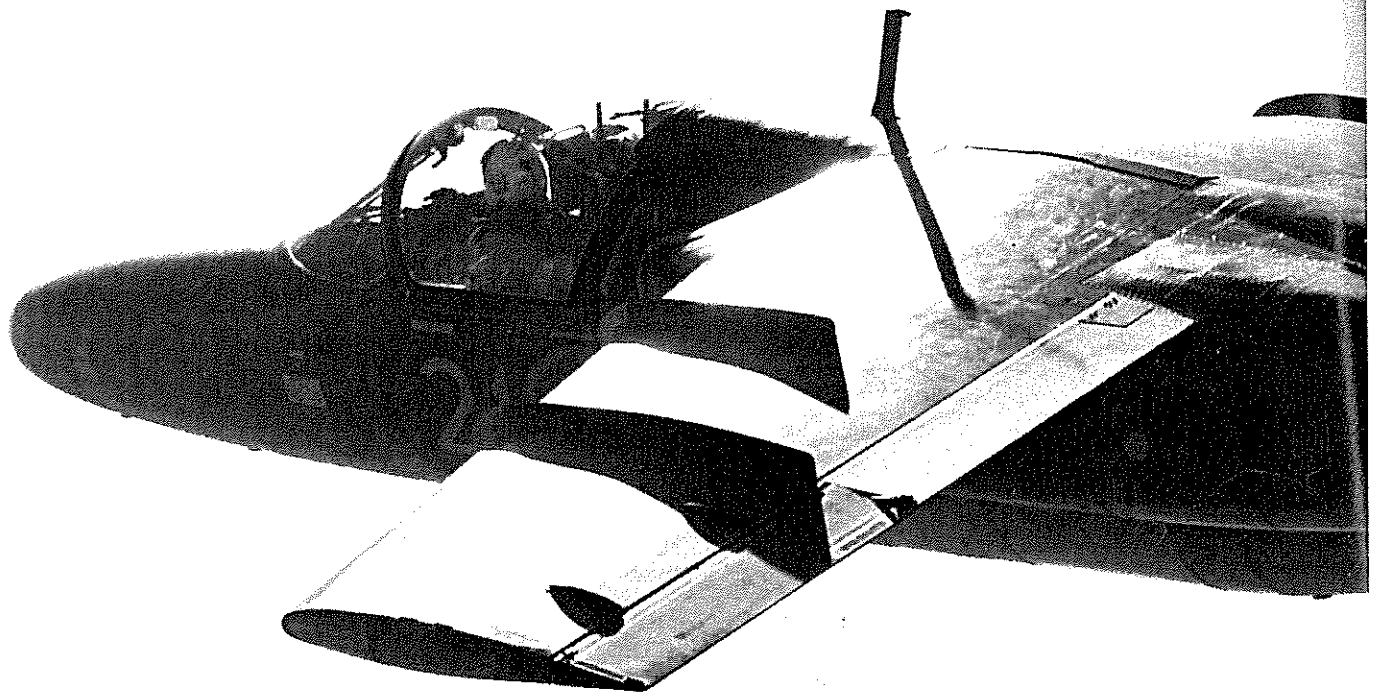
Kenraali Paul v Gerich oli taktiikan opettajana Kadettikoulun ensimmäisillä kursseilla. Hän ei arvostanut jalkaväkimiehenä ratsuväkeä lainkaan. Hän oli ensimmäisessä maailmansodassa tsaarin joukoissa rintamalla, etulinjassa. Siitä hän kertoi hiukan änkkyttävällä puhetyylillä:

— Kävi siellä Mannerheimkin hevosen hähäntineen hy-hyppimässä.

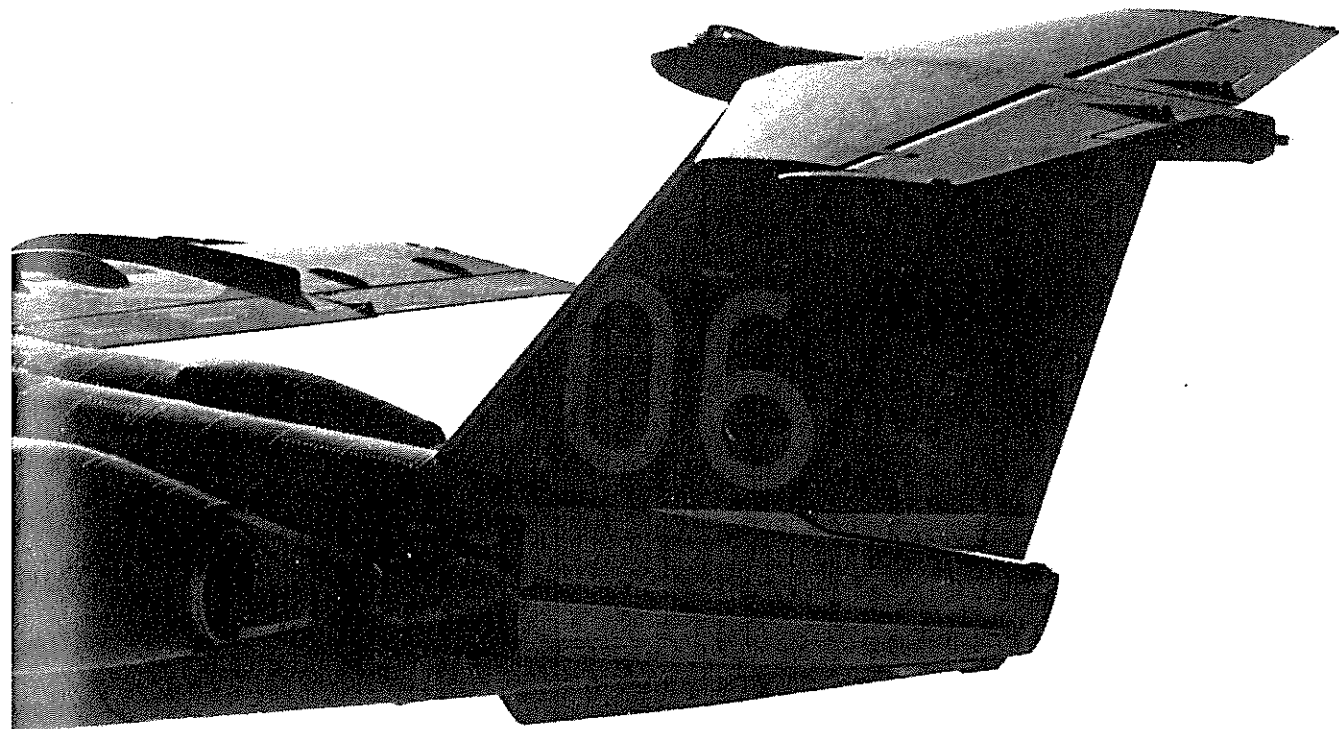
x x x

"Kyllä armeija osaa" otsikolla varusti Aamulehti kuvauksen Lahden maatalousnäyttelystä. Ja lisää: "Edustavimpien näyttelyosastojen joukkoon kuuluu puolustusvoimien osasto, joka hehtaarin alueella esittelee Hämeen ratsujäkäripataljoonan ja Huoltokoulutuskeskuksen toimintaa. Osaston huoliteltuun ulkoasuun lienee apunsa antanut myös 'kotikenttätu', onhan koko maatalousnäyttely Hennalan varuskunta-alueella."

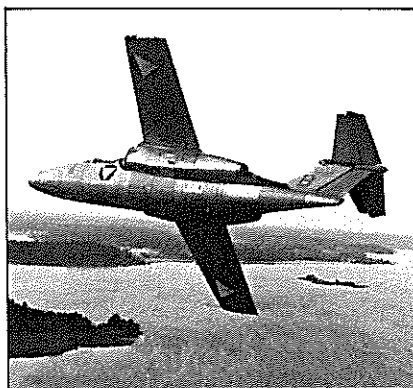
Muutakin positiivista juttua löytyi vaikka millä mitalla. Joku on sanonut, että sotaväki pitäisi pitää tällaisten tapahtumien ulkopuolella. Älkää hyvät ystävät uskoko näitä kerettiläisiä! Me haluamme nähdä enemmän ja useammin! □

Saab 105 S^{*}

^{*}) Saab 105:n erikoismuunnos,
joka on kehitetty
vastaamaan Suomen
ilmavoimien vaatimuksia.

*Ruotsin ja Itävallan ilmavoimat
käyttävät Saab 105 koulu-,
rynnäkö- ja tiedustelukoneena.*

SAAB

Saab-Scania, Flygdivisionen
S-581 88 Linköping, Sverige

ASIOITA

JA

ASENTEITA

ANTERO LAINE

Maanpuolustuskeskustelu Suomessa on täynnä asenteita. Muuten tuskin lienee selitettävissä se, että keskustelussa poikkeuksetta linja kulkee joko puolesta tai vastaan. Kompromissit ja tosiasioihin perustetut keskitien etsimisyrietykset eivät kelpaa kenellekään. Jos niitä sitten on.

Asenteita on muutenkin. Yksi hauskimista näkyy siinä, miten suomalainen, vähän vanhempi mieshenkilö suhtautuu kantahenkilökuntaan. Kapitulantteihin, kuten 1930-luvulla sanottiin.

En tiedä miksi minua taas on Kylkirautaan pyydetty kirjoittamaan. Viime kerrastahan syntyi vähän sanomista puoleen jos toiseenkin. Ensi alkuun ajattelinkin, ettei minulla ole mitään uutta sanottavaa. Mutta sattuma on kerännyt sen verran tapahtumia että kyllä niistä pienen ja asenteellisen kertomuksen jo kasaillee.

● Epäselvyyksien välttämiseksi sanon heti, ettei saamani maanpuolustuksellinen jatkokoulutukseen ole poistanut epäilyksiä sotien ja yleensä puolustusjärjestelmien käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä kanssakäymisessä. Ellen aivan väärin muista Veikko Huovinen piruilee "Rauhanpiipussaan" toisen maailmansodan syntyneen kiistasta, kummalla puolella upseerien pistoolikoteloja jollakin maailmankolkalla kannettiin. Jos tuolle nyt nauraa, parasta on nauraa kyynelten lävitse. Ovathan Korean Demokraattisen Kansantasavallan ja YK:n nimissä toimivat amerikkalaisjoukot kahisseet yhdestä poppelista.

Traagista on, että kaksi ihmistä sai 38-leveyspiirillä surmansa. Suorastaan tragikoomista on se, että tuon puun kaadon seurauksena lentotukialukset ja

muut sotalaivat kiitävät "sotinäyttämölle." Lopuksi sitten maailman johtava kansakunta presidenttinsä käskystä kaataa poppelin mahtavan sotaväkisuojeluksen turvin.

Ei tästä operaatiosta juuri turvallisuuspoliittista opetusmateriaalia saa, ainakaan järki-ihmisille.

● Rienausta ja ilkeämielinen tulkinta, kuulen jonkun jo tokaisevan. Saattaa olla, mutta en minä lehdenlukijana paljolti muihin johtopäätöksiin voi tulla. Haluan toistaa vanhan ajatukseni ihmiskunnan vähäisestä edistymisestä: Onhan nimittäin kummallista, että käydään kuussa, keksitään tulitikku ja röntgen, kirjapaino ja televisio, muovi ja sementti ynnä muuta. Vaan ei keksitä järjestelmää, jolla itsenäiset valtiot kykenisivät kiistansakin selvittämään ilman aseita. Asepuolella on toki keksitty, mutta yleisysteemiksi on kehittynyt ainoastaan "kauhun tasapaino". Mikä nyt ei kovin paljon rohkaise tulevaisuudelta toivoamaan.

● Kun sotilas — ammattisotilas — käy maanpuolustuskeskustelua, hän useir välttää tällaisten epäilevien ajatuster esille ottamista ja käsittelyä. Hänen mielestään on vain hyväksyttävä tilanne sellaisena kuin se on. Jos joku muusta puuhuu, hän on sotilaan vastustaja. Kuiten

kin kuulun pahimpien jupisijoitten joukkoon, mutta silti aina näprää jotain pientä kun tarvitaan. Koska maailman arkitodellisuus toistaiseksi edellyttää tätä mielettöntä tilannetta pelisääntöineen. Sitä ei kuitenkaan ole pakko ikuisesti ylläpitää.

● Mielettömyys on tosiasia. Jos sen käsittely estetään, kielletään tosiasiat. Sitentpä ollaankin vaarallisella tiellä. Tiedotusmiehet ovat kertausharjoituksissaan keskustelleet sensuurista ja "mielialahoidon suuntaviivoista". Tähän saumaan osui kuin naulaan Favorinin ja Heinosen Kotirintamakirjasta muuan

mielenkiintoinen tutkimustulos. (Kotirintama 1941-1944, toim. martti Favorin ja Jouko Heinonen, ss. 206-207).

Kirjassa on lainaus erään mielialakatsauksen tutkimusosasta. Oli suoritettu gallup-kysely (sen pätevydestä keskustelkoot alan ekspertit, suuntaa tulokset joka tapauksessa osoittavat), jolla kartoitettiin väestön käsityksiä suursodan lopputuloksesta. Ensimmäinen kysely tehtiin syksyllä 1942, toinen helmikuussa 1943 ja kolmas oli syyslokakuun vaihteesta 1943. Lainaan tähän yhteenvetotaulukon:

puoluekanta	Akselivaltain voittoon uskoi %:			Länsivaltain voittoon uskoi %:		
	-42		-43	-42		-43
	kev	syks		kev	syks	
edistys	90	39	4	10	27	70
kokoomus	95	50	38	1	22	31
kommunistit	-	-	-	70	14	20
maalaisliitto	95	46	16	1	35	63
ei tiedossa	79	42	20	6	17	59
ruotsalaiset	83	40	20	17	20	70
sos.dem.	65	19	4	15	39	82

Niin mielenkiintoista kuin onkin tarkastella eri puolueiden kannattajien prosentteja, se ei ole taulukon opettavin osa. Opetus on siinä nopeudessa, jolla usko on vaihtunut toiseksi. Vuoden 1942 tutkimustilanteesta käsitykset perustuivat vääriin tai olemattomaan informaatioon, viralliseen vakuutteluun, joka ei pitänyt yhtä maailman totuuden kanssa.

Tosiasioiden tihkumista ja myöhemmin suoranaista valumista kansaan, ei kuitenkaan voitu estää, tulos näkyy viimeisissä prosenteissa. Muutos on raju ja dramaattinen. Se osoittaa, että ainoa tapa rakentaa kansalaisajattelua, on pitää kansalaiset tietoisina tosiasioista. Jos päätöksentekijät joutuvat ristiriitaan tosiasioiden kanssa, se ei ole kansan vika. Jos päätöksentekijät toimivat vastoin tosiasioiden ohjetta, siitä on yleensä langennut ennemmin tai myöhemmin sekä kansan että historian tuomio.

● Puolustusvoimat eivät enää nykyisin tosiasioita pahemmin karsasta. Sen sijaan tuntuu joskus kuin se arastelisi kriittikkiä. Tästä on yksi joskin jo vanhentunut esimerkki se, että armeijan kalustoa ei lainattu elokuvantekijöille, koska elokuvassa oli odotettavissa sanottavaksi jotain kielteistä sotaväkilaitoksestamme.

Tämä räntien ja torlakoitten varjelu kaatuu omaan pilkkaan tai saappaan varteen. Pienetkään tosiasiat eivät poistu

kiertelemällä, kielteinen seikka on voitava ottaa esiin. Jos siihen ei ole aihetta, se todettakoon esittäjälleen ja muille. Mikäli on aihetta, aiheet poistettakoon. Näin opettaa mm. Suhdetoiminnan KäsiKirja.

Kielto on perusteltavissa vain sillä, ettei tavaroita kertakaikkiaan ole. Mutta silloin onkin paljastunut sotasalaisuus.

● Muutamalla kurssilla lueskelin upseerien ammattilehdistä valituksia siitä, ettei ammattia arvosteta. Voipi olla, mutta jo silloin teki mieleni vastata eräille kirjoittajista heidän parannuskeinoistaan. Ei näet arvostus siitä nouse, että upseeri aina on formussa. Lököpöksyjen karttaminen, siisti asu silloin kun formua käyttää, kuuluu taas ehkä sarjaan ohjeita siistille herrasmiehelle. Mutta ei tip-top-pukukaan upseerista tai hänen ammatistaan kunnioitettua tai arvostettua tee. Arvostus seuraa siitä, mitä ammatissa saadaan aikaan.

● Kantahenkilökunnasta puheenollen, seuratakaapas joskus miten suomalaiset siviilimiehet käyttäytyvät kohdatessaan upseereita. Noin umpimähkään ja yleisesti. Se on opettavaista puuhaa.

Jos suomalainen mies on sen verran iäkäs, että on ollut sodissa ja ehtinyt sen jälkeen uurastaa mukana reserviupseeririennoissa, hänen kohdallaan raja on suunnilleen majurissa. Hän hyväksyy vain vanhat majurit, vanhat everstit ja siitä ylöspäin. Muut ovat poikia.

Sitten ovat nämä nuoremmat. Heissäkin muuan selvä erikoisryhmänsä, sotilaallinen ja innostunut kalauttelee kantapäitään, vaikka onkin pelkkää mittatilauspukua yllä ja erityisellä huolella tuikkaa väliin jos toiseen herra majuria, kapteenia ja yliluutnanttia. Luutnanttiin suhde on toverillinen, "me upseeritoverit" -linjalta. Erityistä onnea tälle nuorelle miehelle tuottavat sinunkaupat yleisesikuntaupseereiden kanssa.

Joskus olen toteavinani upseereiden hivenen kiusaantuneesti etsivän oikeata suhtautumista meihin siviileihin. Enpä ihmettele, sillä luulisin upseerin odottavan vain ammatillista tai ei-ammattillista kanssakäymistä — tilanteen mukaan. Lukuunottamatta sitä upseeriston edustajaa, joka on aina "sotilaallinen". Kävelee ja puhuu töksähtämällä.

● Kesän satona vielä kannanotto keskusteluun reserviläyslennyksistä. Muuan reservinupseeri ylennettiin muistaakseni kesäkuussa. Asian tultua julkisuuteen ainakin yksi kantahenkilökunnan edustaja kirjoitti yleisönosastoon ja moitti ylentäjää. Perustelut olivat muistaakseni, että asianomainen ylennetty oli työskennellyt Ydin-lehdessä ja yleensä aseistariisunnan hyväksi. Ehkä jotain muutakin. Kantahenkilökunnan edustaja katsoi tapahtuneen iskuksi vasten puolustuslaitoksen teräskypärän varjostamia kasvoja.

Mitenkäs tähän suhtauduttaisiin? Puolustusvoimat ja maanpuolustuksen kannattajat sanovat usein, että sotaväki on osa kansaa. Tai kansa pienoisuudessa. Silloin tässä pienoisuudessa on oltava edustajia kaikilta mielipidesuunnilta. Ellei ole, kuva ei ole aito. Jos siis kansan keskuudessa on rehellisesti aseistariisunnan puolesta työskenteleviä henkilöitä, heitä tulee olla myös sotaväen eri ryhmissä. Heitä tulee siis reservissä ylentää samoin perustein kuin muitakin.

Tätä eivät kaikki hyväksy — ei tietenkään. Heille antaisin mietittäväksi toisenkin näkökohdan. Jos hyväksytään se, että keskustelua on käytävä puolesta ja vastaan, eikö ole pelkästään hyväksi mikäli keskustelijoina on omaa väkeä — mm. ylennettyjä reservinupseereita. Jaa ei?

● Nykyinen maailma asettaa niin isot kuin pienetkin asiat tämän tästä uudelleen punnittaviksi. Jos puolustusvoimat on saman vaatimuksen kohteena, siitä ei pidä pelästyä, se on osa aikaamme. Punukset valitsee kukin mielensä mukaan. Joku mittaa hävittäjäkoneiden hankintaa päiväkotipaikoilla. Se ei ole loukkaus, vaan hyvä lähtökohta keskustelulle.

RTYKin aikaan

Puolustusvoimat on tilannut Tampellalta rannikkopuolustukseen raskaan tornitykin prototyypin. Tilaus perustuu parlamentaarisen puolustuskomitean suosituksen. Muutamia tietoja prototyypistä on jo tihkunut julkisuuteen:

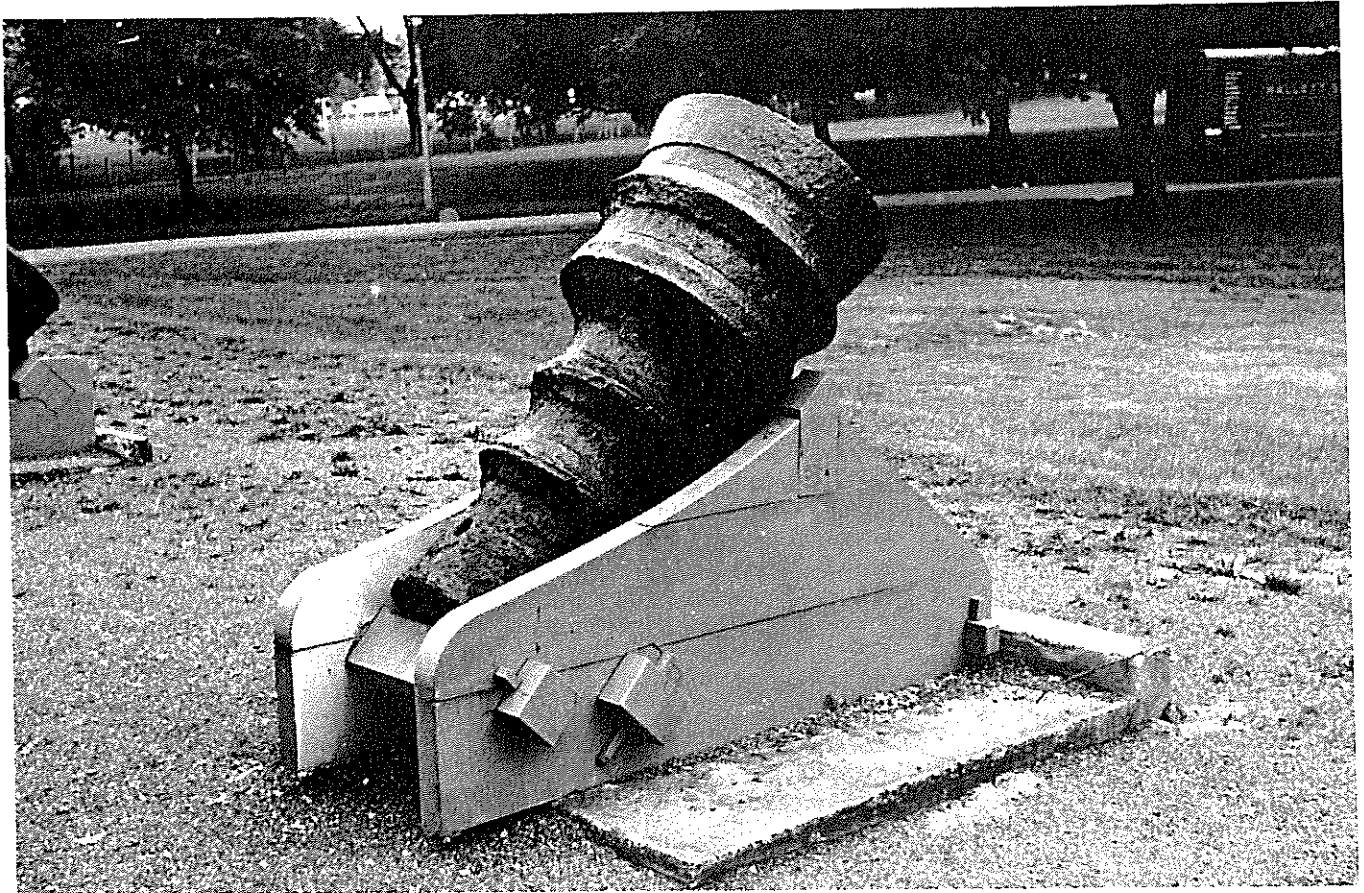
Prototyyppi on rakennettu tieteen uusimpia saavutuksia hyväksikäyttäen ja sen kotimaisuusaste on korkea. Turvallisuteen ja käyttövarmuuteen on kiinnitetty erimaista huomiota. Tornitykin katolla on ILS-varustettu helikopterikenttä, joten mahdollisen onnettomuuden ja mikseipä sodankin sattuessa voi pakeneminen tapahtua pikaisesti.

Välittömästi kentän alla on jaoksenjohtajan sviitti sekä sauna ja uima-allas. Kerroksessa on myös kokous- ja kongressitiloja. Sirpalesuojan katto on varustettu nivelletyillä akustiikkaelementeillä. Urut tilataan Tanskasta. Tornikuilun

kuntohalliin liittyy tst-ampumarata, jolla on mahdollista simuloida hyökkäyksiä tulivatpa ne sitten koillisesta, idästä tai kaakosta.

Hidastinhydrauliikan öljy varastoidaan kallioluoliin, jotka louhitaan tykkitornin läheisyyteen meren pohjan alle. Väylät harataan 16 metriin ja varustetaan suunnatuin reittimajakoin. Ammusradan veturit ovat kotimaisia ja itse rata liitetään koneellisesti porttirahasteisena yhteistariffiin.

Ylälavettiin tulee UM:n bordelli, jolla toivotaan päästävän nykyisestä hankalasta käytännöstä. Alalavettiin sisustetaan pysyvä Etyk-näyttely kiinteine ja vaihtuvine esitteineen. Lukkopesään majoittuu Rauhanpuolustajien toimisto. Yleisöä varoitetaan. Luottakaa ruutiin ja pitäkää jumala kuivana! □

Uusi Kadettikunnan joulukortti

tulee tilausvalmiiksi marraskuun loppuun mennessä. Se on väreiltään sini-
valkoinen ja kadettimerkki-kynttiläaiheinen. Piireille lähetetään näytekappa-
leet heti, kun se on mahdollista.

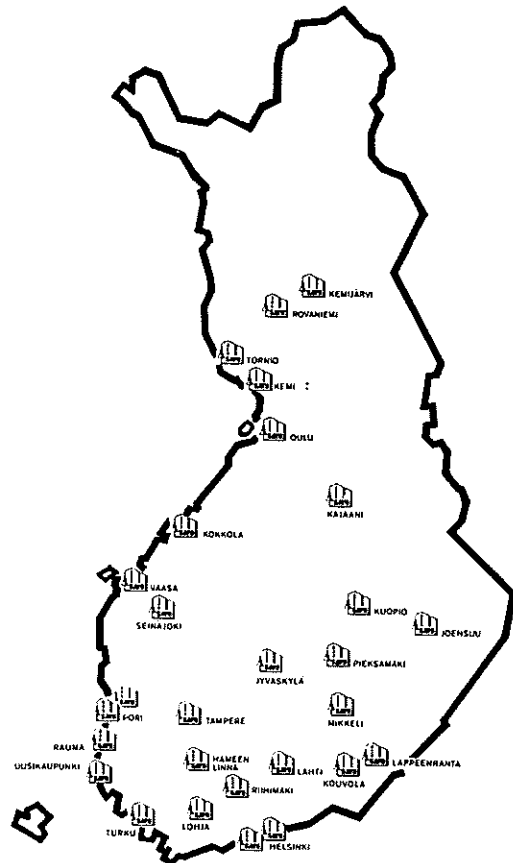
Muistattehan, että KADETTIKUNTASOLMIOITA on toimistosta saata-
vissa sekä tummansinisinä että viininpunaisina ja hinta on entinen eli 25
mk taskuliinoineen.

Kadettikunnan toimisto
Punavuorenkatu 14 B 32
00150 Helsinki 15
Puh. 90-665739

35-VUOTTA SATOTOIMINTAA YLI 50.000 SATOASUNTOA

SATO-YHTIÖT
KESKUS-SATO

ERÄÄN SOTILAAN MUISTOLLE

Kaikkia sotilaita yhdistää yli ideologioiden velvollisuudentunto ja isänmaanrakkaus.

Muistikuvia edesmenneen Neuvostoliiton Marsalkan vierailusta ja hänen persoonastaan.

Neuvostoliiton Marsalkka A.A. GRETSHKO kuoli 26.4.1976. Miljoonat neuvostosotilaat laskivat liput puolitankoon ja hiljentyivät kunnianosoitukseen. Sadat miljoonat neuvostoliittolaiset muistelivat Marsalkkansa elämän korkeaa kaarta.

Hänet tunnettiin kaikkialla maailmassa. Olihan hän maailman suurimman valtion ja suurimman sotavoiman ylipäällikkö. Hän oli kahden aikakauden mies, johon me suomalaiset saimme tutustua kun hän tammikuussa 1971 vieraili maassamme.

VAIETEN

Suoraryhtinen, tiukkailmeinen sotilas. Tervehti ja vastasi tervehdyksiin. Kuunteli lentokentällä kansallislaulut ilmeenkään muuttumatta. Noudatti täsmällisesti protokollaa. Hänhän taisi sen ulkoa. Koko olemus huokui rauhallisuutta. Vastaanottamassa oleva yleisö vaikenä. Julkinen sana noudatti tarkoin annettuja ohjeita. Kunniakomppania seisoi jos mahdollista entistään tiukemmassa asennossa. Marsalkka otti meidät kaikki komentoonsa pelkällä olemuksellaan. Vierailu oli alkanut.

HYMYILLEN

Hietalahden telakalla hän tapasi neuvostoliittolaisen Jäämeren jäänsärkijän – Suomessa rakennetun – kausihuollossa. Ensimmäisen kerran hänen kasvoillaan karehti hymy, tavatessaan maanmiehiään. Keskustelu kuului kieltä taitamattomankin korvaan herkemälle, vapautuneemmalle, vaikka olikin varmaa, että tiedot laivan toiminnoista annettiin sotilaallisen täsmällisesti, leikkiä laskematta.

Kädenpuristukset olivat aavistuksen pidempiä. Myös ne, jotka satama-alueella kohdistettiin suomalaisiin laivanrakentajiin. Marsalkka oli silminnähdyn kiinnostunut tästä kansojemme välisestä yhteistyöstä.

VASTAILLEN

Kadettikoululla tutustuessaan kadettikomppaniaan vaikutti hetken siltä kuin suuren sotilaan sydämessä olisi jotain liikahtanut. Hän katsoi tarkkaan nuoria kadetteja ja kehoitti koulun johtajaa kasvattamaan heistä hyviä upseereita isänmaan palvelukseen. Patriootti oli puhunut. Isänmaa oli hänelle arvokkainta maailmassa. Isänmaalleen hän oli koko elämänsä pyhittänyt.

Mutta me emme olleet päässeet hänen lähelleen. Tähän mennessä hän ei ollut lauseellakaan vastannut muiden kuin virallisten isäntien kysymyksiin. Tuskin hänelle oli muita kyetty esittämään. Sitten tulivat jääkärit. Satojen sotaharjoitusten ja sodan komentaja, taistelujen kovettama ja karaisema soturi katseli rauhallisin ilmein vajaan pataljoonan taistelun ryhmittymistä ja rynnäkköä.

Kesken kaiken hän ylti kyselemään näkemästään. Vaikutti, että hän eli mukana jokaisen tuokion tuota pientä sodan näytelmää. Tuntui kuin hän olisi tahtonut heittäytyä mukaan ja johtaa noitakin miehiä, jotka osoittaessaan ampumataitoaan saivat padot lopullisesti murtumaan. Sydämellinen hyväntuulisuus ja uteliaisuus oli valloittanut tuon suuren sotilaan. Maastopukuiset jääkärit olivat avanneet tien hänen sydämeensä. Harjoituksen jälkeen Marsalkka oli selvästi vapautuneempi. Hän vastaili, harppoessaan harjoitusmaastoa pitkin askelin, lehdistönkin kysymyksiin. Hän kätteli varusmiehiä leppoisan isällisesti. Hän onnitteli heitä hyvistä suorituksista ja voitti kaikkien mieltymyksen.

KESKUSTELLEN

Tampereen talvisesta viimasta huolimatta päivä oli onnistunut. Padot olivat ja pysyivät auki. Tampellan työläiset Marsalkka kohtasi kuin entiset ystävänsä. Kättelyjä ja keskusteluita. Näsijärven Hangaslahdella hän pysähtyi pitkähköksi aikaa katselemaan talvista korpimaisemaa. Toiko sen luonto ja hiljaisuus taas jotain mieltälämmittävää mieleen vai näkikö hän itsensä talvisodan komentajatehtävissään. Täällä hän kuitenkin suomalaisessa saunassa napitti isäntien toivomuksesta auki kymmenien kunniamerkkinauhohojen koristaman astatkkinsa antaen sen adjutantilleen ja istuen paitahisillaan — lopulta kylpytakissa — nautti seurasta ja sen sallimasta rauhasta. Täältä lähdettyä hän myös yllätti kaikki toteamalla rauhallisesti: tänne minä tahtoisin jäädä.

NAURAEN

Nuutajärven lasitehtaan työläiset eivät varmaan milloinkaan unohda sitä sydämellisyttä, jota Marsalkka heille osoitti. Hän oli kiinnostunut heidän työstään, palkoistaan, toiveistaan ja oloistaan. Tehdasympäristön lapset hän kätteli ja hyvästeli lähtiessään. ”Urjalan tai-kayölle” häneltä riitti hersyvä nauru.

Onnistuneinkin vierailupäivä vaihtui illaksi. Illallisen jälkeen oli vielä hetki shakille ja mielipiteiden vaihdolle.

LAULAEN

Lähtölounas oli hyvästelyjä varten. Mutta matkaanlähtijällä ei ollut kiire. Lahja-aseen hän nosti poskelle, tähtäsi ja totesi sen hyvänlaiseksi. Korkean saamansa kunniamerkin hän sanoi kuulu-

van Neuvostoliiton kansalle. Tyynesti totesi Korkea Vieras ydinasesodan olevan mahdollista vain mielettömyydestä syöstyä maailma tuhoon mutta mahdollista sensijaan on kansojemme keskeinen rinnakkaiselo Yhtä tyynesti kuin hän keran oli malttinsa säilyttäen suunnannut ja laukaissut aseensa muutaman metrin päästä pesästään raivoissaan syökkyvää karhua kohti ja pelastanut henkensä, hän nyt vapautti koko seurueen protokollasta. Aterioituaan hän nousi näet ylös ja ryhtyi laulamaan. Kaunis kantava ääni täytti salin. Jonkun silmässä kiilsyi kyynel.

Kunniakomppania odotti. Lennonjohto odotti. Mitä olikaan tapahtunut. Ei mitään ja paljonkin. Marsalkka hyvästeli ystäviä. Laulu toisensa jälkeen täytti jäähyväishetken. Kunniakomppania Seutulassa suoritti odottaen huomionsoitusta vierailevalle sotilaille. □

**Mokka-helmi-
pavuista se
tavallista vahvempi
kahvimaku
tulee.**

**Kulta
Mokka**

TUOKO MOKKAPAAHTIMO

Rauhanomainen rinnakkaiselo

Tässä ETY-kokouksen vuosipäivän tuntumissa tuli mielleen etsiä tuolle moniselitteiselle rauhanomaiselle rinnakkaiselolle määritelmää. Sivuilin hakuteoksen toisensa jälkeen ja luulinpa jo, etten sellaista löytäisikään kunnes keksin vielä kurkistaa strategian oppien salaisuuteen ja sieltä vuodelta 1954 sen löysin.

Rauhanomainen rinnakkaiselo on valtioiden olemassaolon ja kasvavan kansainvälisen vaikutuksen myötä syntynyt periaate ja politiikka. Taistelu sen toteuttamiseksi on erottamattomana osana taistelussa rauhan puolesta. Rauhanomainen rinnakkaiselo tarkoittaa valtioiden välisten suhteiden säännöstelyä valtioiden samanarvoisuuden, niiden suvereniteetin ja sisäisiin asioihin puuttumattomuuden perustalta.

Se on myös taloudellisen kansainvälisen yhteistoiminnan kehittämistä molempipuolisen hyödyn pohjalta sekä kansainvälisten kiistakysymysten ratkaisua rauhanomaisin keinoin.

Rauhanomainen rinnakkaiselo on sosialismin ja kapitalismin välisen luokka-

taistelun erikoismuotokin, jota käyttäen valtiot taistelevat sotapolitiikkaa vastaan, rauhan säilyttämiseksi ja lujittamiseksi sekä yhteiskunnan vallankumouksellisen uudistumisen puolesta.

Samassa yhteydessä todetaan, että ideologisella alalla ei ole rauhanomaista rinnakkaiseloa, vaan sensijaan vastakaisten ideologioiden periaatteellinen sovitamaton kiista. Luokkavastakkaisuus kun tekee välttämättömäksi torjua johdonmukaisesti kaikki toisen ideologian muodot.

Kun tällainen määrittely tuntui vaikeahkole pelkistää, etsin rinnalle myös määritelmän sodasta ja toivoin siten paremmin ymmärtäväni tuota rauhaa.

Sota on aseellista väkivaltaa. Se on organisoitu, aseellinen konflikti eri yhteiskuntaluokkien, hallitusten, hallitusryhmien ja kansojen välillä tiettyjen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sota on myös sotilaallisten, poliittisten, taloudellisten, ideologisten ja psykologisten taistelumuotojen yhdistelmä, jolla ratkaistaan osapuolten välillä valitseva poliittinen konflikti.

Sotaa on lähteeni mukaan monenlaista. On isänmaan puolustussotaa ja kansallista vapaussotaa. On vallankumouksellisia sisällissotia, valtioitten sotia valtioita vastaan, ideologioitten sotaa ideologioita vastaan ja vasta vallankumouksellista sissisotaa. Sota isänmaan puolustamiseksi edustaa oikeutetun sodan merkittävintä luokkaa aikakaudellamme.

Näin sain kahdenlaisen kuvan sodasta ja rauhasta ja niiden tajuamiseksi piti palata lähtökohtaan, strategiaan, joka käsittelee aseellisen sodan lakeja tietyn luokkaedun mukaisesti.

Miten sitten saattaisikaan tuon viisaimmin sanoa. Tuskin mitenkään kun tietää, että rauha on saman politiikan jatkamista niine kirjoitettuine muutoksineen sotaa käyneiden välisissä suhteissa, jotka ovat seurauksena sotilaallisista operaatioista.

Vaikka määrittely onkin näin vaikeaa, ei rauhanomainen rinnakkaiselo vaadi kuin vilpittömyyttä ja hyvää tahtoa.

Tähystäjä.

Annikki Lumme
KENTTÄPOSTIA
Kustannuspiste Oy

Suomessa on ollut aika, jolloin miesten ja naisten, isien ja äitien isänmaarakkaus ja velvollisuudentunto ovat kulkeneet kaiken muun edellä.

Maisteri Annikki Lummen toimittama kirja KENTTÄPOSTIA on siitä vahva ja vakuuttava todiste. Sen sisältämät kirjeet muutamia poikkeuksia lukuunottamatta ovat taistelujoukkoihin kuuluvien miesten kirjoittamia.

Eri tavoin saadusta 30 000 kirjeestä on toimittaja valinnut 200 julkaisuunsa. Päälylystön ja miehistön osuus vastaa luonnollista suhdetta, samoin uskonnollisen aineksen osuus.

Kirjekokoelmasta, jossa mielialat vaihtelevat olosuhteiden mukaan normaaililla tavalla, on sanottu sen olevan suomalaisen sotilaan ”pyhä puku”. Olen toimittajan kanssa kuitenkin samaa mieltä siitä, ne ovat kirjoitettu arkipuvussa, likaisessa, repaleisessa ja täisessä, jonka sisällä aina oli yksilö — ei tahdoton, voimaton laumasielu, vaan ihminen, joka piti sotaa onnettomuutena. Tuon onnettomuuden torjumiseksi tehtiin ennen aseiden käyttöä kaikki mahdollinen. Kansallisen olemassaolon säilymiseksi ja säilyttämiseksi he sitten kestivät sodan helvetin.

Kirjeissä kuvastuvat aidolla tavalla ne mielialat, jotka noina vuosina 1939-1945 vallitsivat joukkojemme keskuudessa. Tuskin voidaan esittää rehellisempää dokumenttia sodan olemuksesta, sen tragediasta, mielettömyydestä, kärsimyksistä, häädystä ja voimasta auttaa, lohduttaa ja rohkaista. Niissä esiintyy hätä koko maan ja kansakunnan kohtalosta sekä usko selviytymisestä.

Jokaisen tämän päivän ihmisen tulisi lukea nämä kirjeet ”ajankohdan dokumentteina”, joita ei saa tuomita toisen ajankohdan näkökulmasta vaan käsitellä historiallisena materiaalina kansakuntien kärsimysten määrättömänä tilityksenä. Ne ehkä lähentäisivät sukupolvia toisiinsa, vähentäisivät ivaa ja pilkkaa sekä rakentaisivat yhteenkuuluvuutta, jota ilman ei yksikään kansakunta tule selviytymään alati käytävästä olemassaolon taistelusta.

”Kenttäpostia” on vuosien 1939 ... 1944 aitojen kenttäpostikirjeiden laaja kokoelma, joka on koottu kronologiseen

järjestykseen. Se on myös kunnianteko kirjeiden nimettömille kirjoittajille että kaikille itsenäisyytemme säilyttämisen mahdollistaneille naisille ja miehille. Mukana olleille se palauttaa mieliin nuo vaikeat vaiheet, nuoremmille se kertoo totuuden, jota monet heistä kummaksuvat ja epäilevät. Kirja on todella vaikuttava dokumentti.

Kirjaa voi tilata mm Helsingin Kadettiipiirin kautta puh. 90-44 65 87 arkisin klo 11...15. Suosittelemme sitä joululahjaksi.

Pentti Palmu

Eddy Bauer
TOINEN MAAILMANSOTA
6. osa
WSOY

WSOY:n kuusiosaisen toisen maailmansodan historian viimeinen osa on nyt valmistunut. Alkuperäisen teoksen on pääosin kirjoittanut ja koonnut sveitsiläinen professori ja everstiluutnantti Eddy Bayer. Suomalaiseen toimituskuntaan ovat kuuluneet evertit Keijo Mikola ja Vilho Tervasmäki sekä everstiluutnantti Helge Seppälä.

Sotahistorian 6. osa on ollut toimituskunnan kannalta ilmeisesti helpoin, koska se käsittelee Tyynen meren tapahtumia sodan loppupuolella. Aikaisemmissa osissa on ollut paljon selvemmin havaittavissa toimituskunnan kynänjälki.

Teossarjan kokonaisarvosteluun on syytä palata myöhemmin. Viimeinen osa sisältää runsaasti mielenkiintoista tietoa, missä tapahtumia on pyritty tarkastelemaan uudesta näkökulmasta ja tuotu esille uusia toiminta-alueita. Viime mainituista lienee hyvä esimerkki valokuvaajien toimintaa käsitellyt luku, joka tosin on jäänyt puolinaiseksi, koska siinä kerrotaan lähinnä vain amerikkalaisten ja englantilaisten kuvaajien työstä. Semminkin kun on mainittu, että Neuvostoliitossa ilmestyy parhaillaan moniosainen kuvateos, missä on pelkästään Saksaa vastaan käydyin sodan kuvia. Ilmeisesti myös saksalaisilla kuvaajilla olisi ollut mielenkiintoista aineistoa.

Kuvista voidaan vielä mainita, että kirjoittaja (tai kuvien tekstittäjä) on mennyt vanhaan ansaan mainitessaan kuuluisan kuvan Suribatshivuorelta Iwo Jiman saarella olevan valtauspäivältä. Kuvaus tapahtui itse asiassa muutamaa päivää myöhemmin ja oli siis puhtas lavastus, kuten niin monet muutkin sodan aikana otetut valokuvat.

Toisen maailmansodan viimeinen osa on yhtä luettavaa tekstiä kuin aikaisemmatkin antaen lisävalaistusta suureen maailmanpalloon.

MSi

Teemu Aalto
Kansakunta kerää voimiaan
Kansakunnan historian 4. osa
WSOY

Seitsenosainen suurteos, lähes 5000 sivua Suomen historiaa on saatu kokoon melkoisten synnytystuskien jälkeen. Ensimmäisen osan ja viimeisenä ilmestyneen 4. osan aikaväliä on yli kymmenen vuotta! Mutta kyllä kannattikin odottaa. Kustantaja mainitsee tästä uudemman ajan (1700-luvun alusta alkaen) historiastamme, että se on populääriteos. Tähän voidaan varauksetta yhtyä.

Koko teossarja on useista eri kirjoittajista huolimatta varsin tasainen. Teemu Aalto ylittää täysin muiden tasolle ja ajan (1855-1890) ”tapahtumaköyhyyden” huomioon ottaen kenties eräiden osien edellekin.

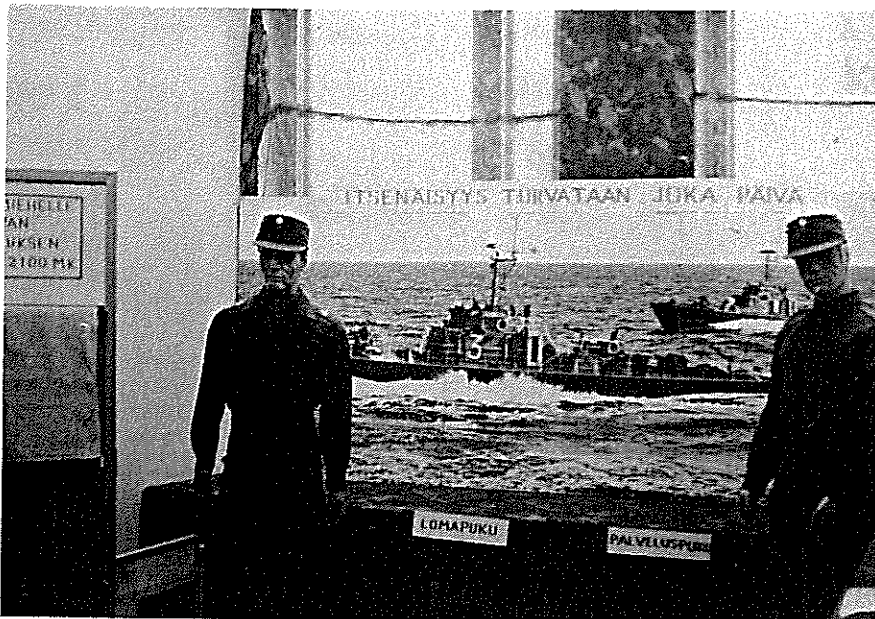
Eri alalukujen otsikoinnissa on menty jopa lehtimiesmäiselle tasolle kuten ”Tuumasta toimeen”, ”Valtiomiesteko vai virkavirhe?”, ”... oli Turkin sultaanin kuva”, ”Laki ennen laadittu” ja ”Laatikolla tehdyt kuvat”. Mutta missään tapauksessa ne eivät ole haitaksi, ei ainakaan tavallisen kansalaisen tavaamina. Sen sijaan ne saattavat ärsyttää varsinaisia asiantuntijoita ja nimenomaan tiedemiehiä, historioitsijoita. Mutta heillehän kirja ei varsinaisesti olekaan tarkoitettu.

Samaa lennokkuutta on havaittavissa monin paikoin tekstissäkin, joten ”kansakunta kerää voimiaan” ei ole mikään nukahtamislukemisto. Päin vastoin on syytä karttaa ottamasta sitä käteensä vuoteessa — uni ei nimittäin tule silmään? Eneemmän tällaisia historioita, toivoo

KK

KADETTIPIIRIEN TOIMINTAA

Haminan kadettiipiiri Kymenlaakson merimessuilla

Kymenlaakson Merimessut oli yli viikon mittainen tapahtuma Kotkassa. Kävijämäärä kipusi yli neljänkymmenen tuhannen. Puolustusvoimalla oli oma osastonsa, jonka mielenkiintoinen kaluston esittely teki siitä messujen suosituimman osaston. Puolustusvoimien osaston yhteydessä jakoi Haminan Kadettiipiiri tietoa turvallisuuspolitiikasta ja sotilasammateista.

”Päivystävän messu-upseerin” opastuksella yleisölle esiteltiin luokkahuoneen seinän kokoista Euroopan karttaa, johon oli piirretty sotilasliittoutumien asevoimien rauhanaikaiset määrät ja ryhmitykset. Kartan tarkoituksena oli saada yleisö pysähtymään, ajattelemaan ja keskustelemaan. Odotusten mukaisesti se pysäyttikin useimmat messuvieraat tarkastelemaan turvallisuuspoliittista asemaamme.

Mielenkiintoa lisäsi vielä paikallisessa lehdistössä virinnyt keskustelu karttaan kuvatuista idän ja lännen vastakkainasettelua havainnollistavista nuolista. Sensaationätkäinen toimittaja näki nuolten kuvaavan Varsovan Liiton hyökkääjäksi ja NATO:n puolustajaksi mahdollisessa kriisitilanteessa. Seuraavana päivänä julkaistiin Haminan Kadettiipiirin toimesta vastaus kyseiseen kirjoitukseen.

Kävijämäärät kasvoivat entisestään. — Tämähkö nyt on se kartta, josta niin paljon puhutaan? — oli useimpien ensimmäinen kysymys. Satojen keskustelujen jälkeen oli miellyttävä todeta suuren yleisön olevan varauksettomasti harjoitamamme ulko- ja turvallisuuspolitiikan takana lukuunottamatta sitä, että olemme laiminlyöneet riittävän aseellisen puolustuskyvyn hankkimisen.

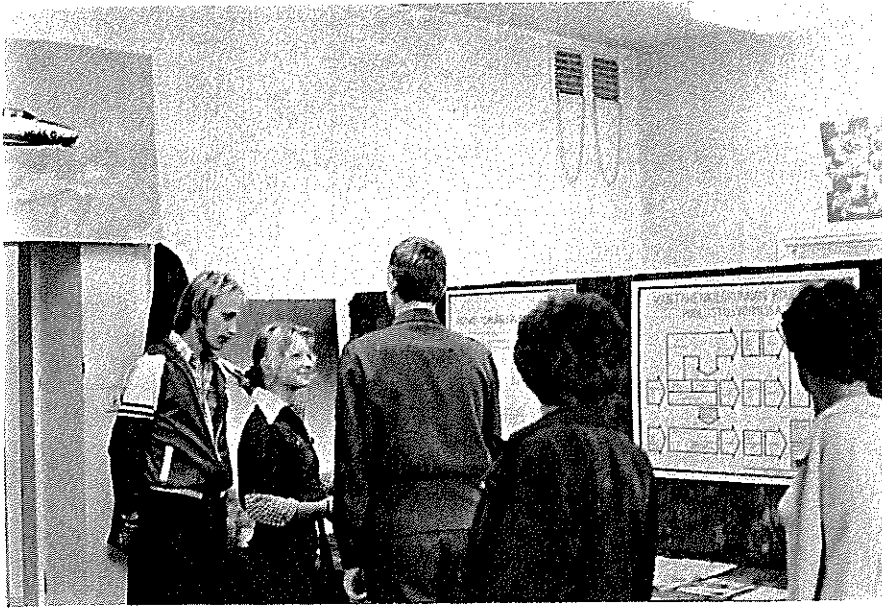
Messuosastolla esiteltiin lisäksi ha-

vaintotauluin laki Puolustusvoimista, YVA-sopimuksen teksti, tilastotietoja eri maitten puolustusmenoista ja palvelusajoista, kaavio kantahenkilökunnan koulutuksesta, upseerin ja toimiupseerin ammatteja sekä Kadettikunnan ja Haminan Kadettiipiirin palveluksia.

Sisustuksessa käytettiin naamioverkkoja ja suurikokoisia valokuvia. Taustamusikkina soi Haminan Varuskunta-soittokunnalta äänitettyä marssimusikkia.

Yleisölle jaettiin Pääesikunnasta, RUL:sta, Kadettikoulusta, Kadettikunnasta ja RUK:sta saatuja esitteitä periaatteella — jokaiselle jotakin, asiasta kiinnostuneille enemmän.

Messut ja näyttelyt ovat erinomaisia tilaisuuksia jakaa maanpuolustustietoa ns tavallisille ihmisille. Siksi ne olisikin suunniteltava huolella. Niinpä ehdotan-

kin, että Kadettikunnan toimesta järjestettäisiin seminaari, jonka tuloksena syntyi sekä valmiista materiaalia että toteuttamiskelpoisia ideoita! Toinen ehdotukseni on hyvän esitteen valmistaminen maanpuolustustiedon jakamiseksi. Aineksia saisi kirjasta Taskutietoa maanpuolustuksesta, "Turvallisuutemme" -esitteestä sekä RUL:n toimittamasta esitteestä 12 teesiä maanpuolustuksesta. Ideanikkarit voisi herättää liikkeelle vaikka järjestämällä aiheesta kilpailu.

Martti Haavisto

Turvallisuuspolitiikan kansiot jaettiin opettajille

Haminan Kadettiipiiri valmistui parikymmentä kansiota, joihin koottiin maanpuolustustietoutta erilaisten esitteiden, kirjasten ja luentomonisteitten muodossa. Kansiot jaettiin opettajille järjestetyn jokakeväisen maanpuolustusillan yhteydessä. (toinen kevät mennyt!)

Seuraavassa ote turvallisuuspolitiikan kansion "käyttöohjeista":

1. MIKSI KOULUISSA ON OPETETTAVA MAANPUOLUSTUSTA?

Suomen kansalaisen on tunnettava ne perustekijät, mitkä vaikuttavat maamme turvallisuuteen. Muuten hän ei ymmärrä solmimiamme kansainvälisiä sopimuksia eikä osaa toimia niiden hengessä.

Pojille opetetaan sotaväessä maanpuolustuksen perusteita. Koulun antama pohjakoulutus palvelee tätä opetusta.

Tytöt eivät sensijaan saa kyseistä ope-

tusta lainkaan ellei koulu sitä heille anna. Tulevina äiteinä, kasvattajina ja tasavertaisina kansalaisina heilläkin on siihen oltava oikeus.

Ilman riittäviä perustietoja ovat nuoret täysin puolustuskyvyttömiä sen propagandan hyökkäyksille, minkä tarkoituksena on saattaa isänmaamme Suomi ja sen puolustaminen arveluttavaan valoon. Koululla ja opettajalla on tässä suhteessa tärkeä ja vastuunalainen tehtävänsä.

Martti Haavisto

Lahden Kadettiipiirillä runsaasti kuulijoita kouluissa

Lahden Kadettiipiiri on tarjonnut Päijät-Hämeen kouluille apuaan lähinnä ammatinvalinnan tunteihin liittyen. Lahden alueen lukiot ovat ottaneet tarjouksen vastaan erittäin positiivisesti sillä kevätkaudella on kouluissa pidetty yhteensä 10 esitelmätilaisuutta, joissa kuulijoina on ollut 22 opettajaa ja 1130 oppilasta. Esitelmien aiheet ovat käsitelleet turvallisuustoimintaa, varusmiespalvelun suorittamista sekä potilaan ammattia.

Esitelmien pitäjien mielestä oppilaiden vastaanotto on ollut erittäin positiivista ja aktiivisuus maanpuolustustyötä kohtaan on näkynyt selvästi, joten esitelmöitsijät ovat tunteneet tekevänsä todella arvokasta työtä. Kouluissa pidettyjen esityksien lisäksi Lahden Kadettiipiirin jäsenet ovat olleet esitelmöimässä mm Sysmän Rotary ja Lions Clubille, joissa kuulijoita oli 70.

Lahden Kadettiipiiri oli mukana Itä-Hämeen Maatalous- ja Teollisuusnäyttelyssä.

Itä-Hämeen Maatalous- ja Teollisuusnäyttely järjestettiin Lahdessa pääosin Hennalan kasarmialueen harjoitusalueella. Näyttelyssä olivat mukana myös puolustusvoimat ja puolustusvoimain näyttelyosaston läheisyydessä esiintyi Lahden Kadettiipiiri. Osastolla kävijöille jaettiin mm Kylkirauta-lehteä sekä Kadettikunnan lehtistä Mikä – Miksi. Kun ko näyttelyssä kävi yli 60 000 katsojaa ja heistä pääosa tutustui myös puolustusvoimain näyttelyyn, sai näin ollen myös Lahden Kadettiipiiri suuresti huomiota osakseen. □

VKS

Ilmavoimien tuki-säätiö 15 vuotta

Huhtikuussa vuonna 1961 perustettiin Ilmavoimien Tuki-Säätiö 35 perustajajäsenen voimin Helsingissä Katajanokan kasinolla. Säätiön tarkoituksena on erityisesti tukea ja edistää ilmapuolustuksemme kehittämistä, siellä tapahtuvaa tutkimusta sekä stipendein ja palkinnoin muistaa ilmavoimien eri kursseilla kiitettävästi menestyneitä.

Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtajana on maanviljelysneuvos Mikko Linkola ja hallituksen puheenjohtajana kenraalimajuri Rauno Meriö.

Juhlavuoden kunniaksi luovutti kenraalimajuri Rauno Meriö säätiön halli-

tuksen kokouksessa (27.4.76) säätiön tunnuslevyksen No 6 kenraaliluutnantti Reino Artolalle (kuva), joka on säätiöajatuksen herättäjä, perustajajäsen sekä ollut alusta lähtien hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä. Kenraaliluutnantti Artola oli ilmavoimien komentaja vuosina 1952-1958 sekä toimi mm sotatalouspäällikkönä vuosina 1960-1967 pääesikunnassa. Palveluksesta hän erosi vuonna 1967. Kenraaliluutnantti Artolalla oli jo palvelusaikanaan useita luottamustehtäviä eri järjestöissä ja yhdistyksissä; erityisesti Kadettikunnan ja Upseeriliiton piirissä. □

13. Kadettikurssi 45-vuotias

Tasavallan Presidentti P.E. Svinhufvud nimitti sotilaskäskyllään N:o 32/16.5.31 vakinaiisiin upseerivirkoihin 13. kadettikurssin. Meitä oli silloin linnassa 49 kaaderia. Nimityksen saatesanoiksi Ukko-Pekka lausui mm. seuraavat selkeät ja nuorta upseeria rohkaisevat sanat: "Suomen kansa rakastaa rauhaa, se ei muuta halua kuin rauhassa elää ja kehittyä täyttääkseen historian sille asettamat tehtävät. Mutta tälle kansalle on itsenäisyys ja vapaus siksi rakas ja siksi kalliisti ostettu, että se vaikeasta taloudellisesta pulakaudesta huolimatta on valmis suuriin uhrauksiin sen turvaamiseksi. Puolustuslaitoksemme taistelukunto ja sen siveellinen ryhti ovat valtakunnan itsenäisyyden ja olojen rauhallisen kehityksen yhtenä tärkeimpänä edellytyksenä."

Kun kurssimme 16.5.76 eli 45 vuotta myöhemmin kokoontui Helsingissä vesterämään vanhoja muistoja totesimme, että meitä on vielä elossa 28 kaaderia. Sodissa kaatui 9 eli lähes 20 %. Mainittakoon, että suhteellisen pienestä kurssista on kolme ylennetty kenraaliksi (Maunula, Pennanen ja Seeve).

Kurssimme on jatkuvasti pitänyt tiivistä yhteyttä. Tässä mielessä on mm. kokoonnuttu vuosittain "kesäkokouksiin" eli vietetty esikuntapäälliköiden kanssa pari kesäistä päivää eri puolilla Suomea ja jopa ulkomaillakin. Ohjelmassa on tällöin ollut myös retkeilyjä. Kurssihenki on siis pysynyt hyvänä ja päätös on, että "kokoonnumme niin kauan kun kaksikin kaaderia on hengissä".

Tällä kertaa muistelimme menneitä illallisilla hotelli Hesperiaassa (Oheinen kuva). Ohjelmassa oli lisäksi kunniakäynti Hietaniemen sankariristillä ja Marskin

haudalla, kurssikokous, käynti Sotamuseossa ja Pääesikunnassa. Lopuksi nautittiin yhteinen lähtölounas. □

T.V.

40. Kadettikurssi täytti 20 upseeripalvelusvuottaan 4.6.1976. Tapausta ennakointiin juhlavasti 15.-16.5.1976 kurssikokouksen, juhlalounaan ja laivaristeilyn myötä Helsingin-Tallinnan alueella. Vaikka onnettomien yhteensattumien vaikutuksesta vain 24 kurssiveljeä ja 12 aviosuippaa saattoivat kokoontua yhteisten muistojen ja tulevaisuuden suunnitelmien pariin, kirjataan tapahtuma kurssin historian lehdille lämpimänä ja mieliin

painuvana. Risteilyn aikana vallinnutta viihtyvyyden tunnelmaa syvensi koulun johtajamme kenraalimajuri Lauri Sotisaaren mukana olo. Nimenomaan viimeinen kokoontumisemme laivan kabinettisalongissa keskusteluineen osoitti, miten merkittävä on yhteisten kokoontumistilaisuuksiemme arvo. Koossa olleet kadettiveljet tervehtivät koko kurssia. □

Kadetti n:o 3521

50. kadettikurssi 10-vuotias ja onnittelukäynnillä Ruotsin kuninkaan luona

50. Kadettikurssi vietti päättymisensä 10-vuotisjuhlaa viikonvaihteessa 12.-14.3.76. Juhallisuudet alkoivat perjantaina 12.3. iltapäivällä, jolloin kurssin aikaisten eri joukkueiden edustajat laskevat seppelleen Kadettikoulun Sankariaulassa. Kadettikoulun johtaja eversti Tauno Sutela kunniotti korutonta tilaisuutta läsnäolollaan.

Varsinainen kurssijuhla vietettiin ms Ilmattarella Ruotsiin suuntautuneen merimatkan yhteydessä. Hyvissä ajoin edellisenä syksynä aloitetut valmistelut mahdollistivat sen, että 81 kurssilaista pääsi vaimoineen mukaan matkalle. Muistettakoon, että kurssimme on eräs suurimmista, sillä opiskelun Kadettikoulussa aloitti syksyllä 1963 209 kadettia ja kurssilta valmistui 19.3.1966 186 luutnanttia.

Matkan moninaisista järjestelyistä vastasivat ansiokkaasti kadettiveljet Aulis Levä ja Antti Mälkönen. Alun perin oli tarkoitus vuokrata laiva kokonaisuudessaan kurssin käyttöön. Tämän osoitaututtua mahdottomaksi jouduttiin ennakkoluuloista huolimatta ottamaan mukaan myös ulkopuolisia. Matkan ajankohta oli onneksi niin varhainen kevät, ettei tyypillisiä ”metsäsuomalaisia” ruotsinmatkajia ollut erehtynyt seuraamme. Saimme siis pitää juhlamme ilman häiriötekijöitä.

Matka alkoi hilpeissä merkeissä Helsingin Eteläsatamassa kurssitovereiden jälleennäkemisen merkeissä. Monet tapa-

sivat toisensa ensimmäisen kerran kurssin päättymisen jälkeen. Eräiden nimikin oli jo ehtinyt unohtua. Erityisesti iloitsimme kaikki siitä, että pidetty kadettikomppaniamme päällikkö everstiluutnantti Heikki Nokkala oli vaimoineen päässyt mukaan omalta osaltaan luomaan iloista juhlatunnelmaa.

Ensimmäisen illan kuluessa meillä oli tilaisuus seurata laivan tupakkasalongissa diakuvasesitystä kurssimme vaiheista. Moni tunnisti ylättyneenä itsensä mitä erilaisimmissa tilanteissa kuvattujen punaposkisten ja sirkeäsilmäisten kadettien joukosta.

Matkan kohokohdaksi muodostui iltajuhla, joka pidettiin laivan juhlasalissa. Tilaisuutta varten oli itse kukin kaivanut vaatekomoista esiin ”riippukunsa”. Vastoin yleistä tapaa ei yhteistä kurssikuvaa voitu ottaa, sillä opit hajaryhmityksestä oli omaksuttu hyvin.

Juhlassa puhui kadettiväpelimme Pekka Teljamo, joka tarkasteli kurssimme kymmenvuotista taivalta. Maljojen jälkeen lähetettiin tervehdys kurssimme aikaiselle Kadettikoulun johtajalle kenraalimajuri Börje Backströmille. Kun illallinen oli nautittu, alkoi tanssi ja muu ilonpito, joka jatkui ties kuinka myöhään aamuyöhön.

Vietimme lauantaipäivän ja illan perillä Tukholmassa kauniissa kevätsäässä. Naisille ei ollut järjestetty johdettua ohjelmaa, vaan he tutustuivat nähtävyyksiin ja kävivät ostoksilla. Herrat sen

sijaan tutustuivat in corpore Ruotsin sotakorkeakouluun, mistä johtuen matkamme sai myös opintomatkan luonteen. Koulussa opiskeleva kurssitoverimme Heikki Hietanen oli järjestänyt tutustumisen. Koulun puolesta esittelyn suorittivat everstiluutnantti Bertil Jaensson ja majuri Karl-Iivar Pesula. He selvittivät myös laajemmin Ruotsin päällystökoulutusjärjestelmää, joka poikkeaa huomattavasti omastamme. Itse koulun tilat ja opetusmenetelmät muistuttavat pääpiirtein omaa Sotakorkeakouluaamme, mutta sen sijaan kellarissa sijaitseva tyylikäs kerhuhuoneisto tehokkaasti nautittuine antimineen herätti kauteuttamme.

Lauantaipäivän erikoisuuksista mainittakoon, että ”perinteiden isän” Pekka Kinkun johtama spontaani edustajisto kävi onnittelemassa Ruotsin kuningasta ja hänen morsiantaan samana päivänä tapahtuneen kihlautumisen johdosta. Kihlapari itse ei ollut valittavasti paikalla, mutta hovin edustaja vakuutti onnittelujen menvän perille.

Paluu Helsinkiin tapahtui normaalin Ruotsin matkan tapaan monumentaalisine lounaineen ja ostosjonossa seisomisineen. Vain laivan kolina ja heiluminen jäissä oli suurelle osalle uutta. Helsinkiin saavuumme iltä-auringon parhailaan laskiessa läntisen kaupungin taakse. Kahden vuorokauden onnistunut ja piristävä matka oli takana päin. □

Kadetti n:o 4726

ITSE ASIASTA

Ylennetty kenraaliluutnantiksi

Kärkkäinen Yrjö Leo 24.k. 1.11.1976

Ylennetty kenraalimajuriksi

Sihvo Aarno Antero 26.k. 1.11.1976

Ylennetty everstiksi

Haapaniemi Ahti Tapio 24.k. 4. 6.1976

Linnoila Paavo Johannes 24.k. 4. 6.1976

Rinne Reino Olavi 25.k. 4. 6.1976

Vilhunen Arvo Aukusti 28.k. 17. 7.1976

Alatalo Martti Ilmari 38.k. 1. 9.1976

Hevonoja Esko Eelis 33.k. 1. 9.1976

Jaakkola Pertti Johannes 36.k. 1. 9.1976

Valo Jorma Johannes 37.k. 1. 9.1976

Ylennetty kommodoriksi

Kaisalo Jorma Allan 25.mek. 1.11.1976

Ylennetty everstiluutnantiksi

Parviainen Kaarlo Ensio 44.k. 1. 5.1976

Harjapää Olle Mauri 22.k. 4. 6.1976

Puhakka Risto Olli Petter 25.k. 4. 6.1976

Vainio Kaarlo Johannes Samuel 27.k. 4. 6.1976

Vesterinen Hannes 26.k. 4. 6.1976

Wigren Helge Erik 37.k. 4. 6.1976

Valkeila Veikko 38.k. 17. 6.1976

Suominen Herman August 42.k. 16. 7.1976

Niska Juhani Antero 29.mek. 1. 9.1976

Savonheimo Matti Juhani 43.k. 1. 9.1976

Simola Jarmo Olavi 29.mek. 1. 9.1976

Visamo Juha Veikko Ilmari 44.k. 1. 9.1976

Vuori Martti Einar 43.k. 1. 9.1976

Rainola Eino Pentti Kalevi 45.k. 1.11.1976

Jokinen Jorma Ilmari 40.k. 23.11.1976

Ylennetty majuriksi

Hyyppä Esa Raimo Johannes 46.k. 4. 6.1976

Kokki Heikki Juhani 46.k. 4. 6.1976

Kotro Arto Kalervo 50.k. 4. 6.1976

Lagerström Perh-Börje 47.k. 4. 6.1976

Pöyry Taavi Untamo 49.k. 4. 6.1976

Kiuru Pentti Johannes 46.k. 17. 6.1976

Larkka Eero Olavi 46.k. 1. 7.1976

Vehviläinen Eino Sakari 47.k. 16. 7.1976

Harras Antero Harri Johannes 49.k. 1. 8.1976

Mononen Laui Juhani 47.k. 1. 8.1976

Viitasaari Yrjö Johannes 49.k. 1. 8.1976

Rehnbäck Yrjö Kalervo 49.k. 1. 9.1976

Vuohelainen Jorma Heikki Kalevi 50.k. 1. 9.1976

Ahonen Hannu Esa 48.k. 1.11.1976

Kaikkonen Seppo Juho Olavi 49.k. 23.11.1976

Ylennetty kapteeniksi

Manninen Teuvo Olavi 52.k. 1. 5.1976

Metsänvirta Jarkko Oskari 52.k. 1. 5.1976

Turunen Jorma Veikko 52.k. 1. 5.1976

Hieta Arto Väinö Olavi 52.k. 4. 5.1976

Kytöpuro Kaj Martti 52.k. 4. 6.1976

Kärkiö Reijo Erkki Johannes 52.k. 4. 6.1976

Toimela Heikki Ilmari 52.k. 4. 6.1976

Torvinen Raimo Juhani 52.k. 4. 6.1976

Tossavainen Keijo Paavo 52.k. 4. 6.1976

Ryhänen Rauno Kyösti Kalervo 52.k. 1. 7.1976

Ryynänen Erkki Ilmari 52.k. 1. 7.1976

Saarniala Jorma Sakari 52.k. 1. 7.1976

Korpela Risto Juhani 52.k. 1. 8.1976

Lange Veikko Kaarlo Adolf 52.k. 1. 8.1976

Ruohonen Seppo Juhani 52.k. 1. 8.1976

Ravantti Seppo Juhani 54.k. 1. 8.1976

Vainio Kimmo Aarre Ilmari 52.k. 1. 8.1976

Kurtto Risto Eino Eevertti 52.k. 1. 9.1976

Pentti Veikko Aaron 52.k. 1. 9.1976

Vienonen Eero Tapani 52.k. 1. 9.1976

Viitanen Hannu Tapani 54.k. 1.11.1976

Kulmala Osmo Juhani 54.k. 23.11.1976

Ylennetty kapteeniluutnantiksi

Ahervo Arto Tauno 37.mek. 4. 6.1976

Myönnetty ero

Kenrl Kaakinen Olavi Aleksander 23.k. 17.10.1976

Ev Elomaa Pentti Aarne 15.mek. 1. 8.1976

Ev Koivisto Erkki Tapio 25.k. 1. 9.1976

Ev Kääriäinen Olli Antti 26.k. 1. 9.1976

Evl Rainela Eero Aulis 27.k. 15. 9.1976

Evl Puhakka Erkki Tapio 24.mek. 1.10.1976

Evl Toukola Rauno Kalevi 38.k. 1.10.1976

Evl Vainio Simo Heikki 31.k. 1.11.1976

Evl Karjalainen Alpo Vilho Mikael 27.k. 1.12.1976

Maj Varkila Toivo Armas 31.k. 1. 8.1976

Maj Heinonen Reino Oiva 38.k. 1.10.1976

Maj Juha Uurto Alvar 26.k. 23.11.1976

Maj Olander Lars Göran 27.k. 12.12.1976

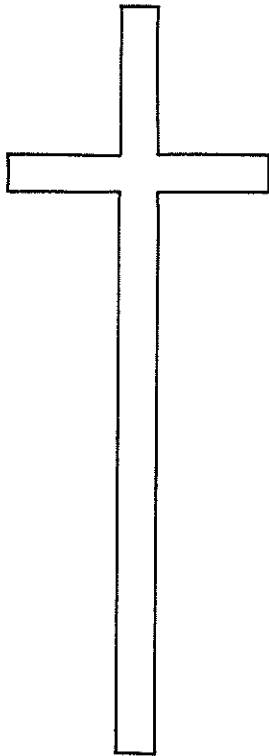
Kapt Hohti Kari Uolevi 53.k. 1. 6.1976

Kaptl Hänninen Jarmo Olavi 38.mek. 1. 7.1976

Kapt Sjögren Erik Johan 52.k. 1. 9.1976

Ylii Keränen Olli Antero 55.k. 1. 8.1976

IN MEMORIAM

Kenraaliluutnantti
Miettinen
Martti Juho
s. 14.10.1903
k. 3.5.1976
Kad. n:o 400
7. kurssi

Kapteeni
Sutela
Mauno Antero
s. 30.11.1920
k. 5.5.1976
Kad. n:o 2630
26. kurssi

Majuri
Heiskanen
Pentti Antero
s. 17.6.1919
k. 10.5.1976
Kad. n:o 2732
27. kurssi

Everstiluutnantti
Korhonen
Onni
s. 19.2.1907
k. 30.5.1976
Kad. n:o 541
9. kurssi

Kapteeni
Karvonen
Erkki Johannes
s. 12.3.1938
k. 31.5.1976
Kad. n:o 4495
49. kurssi

Majuri
Lehtisaari
Kaarlo Johannes
s. 19.5.1906
k. 13.6.1976
Kad. n:o 1057
16. kurssi

Majuri
Launamo
Kosti August
s. 29.1.1917
k. 18.6.1976
Kad. n:o 2070
25. kurssi

Majuri
Tuurna
Kaarlo Tauno
s. 28.8.1902
k. 15.7.1976
Kad. n:o 306
5. kurssi

Majuri
Teutari
Väinö Jakob Kasimir
s. 1.7.1901
k. 29.7.1976
Kad. n:o 197
4. kurssi

Everstiluutnantti
Moisio
Reko
s. 26.1.1904
k. 29.7.1976
Kad. n:o 1167
17. kurssi

Eversti
Aumo
Rudolf
s. 17.12.1914
k. 1.8.1976
Kad. n:o 1372
19. kurssi

Kenraaliluutnantti
Roschier
Elof
s. 26.4.1903
k. 6.8.1976
Kad. n:o 198
4. kurssi

Komentaja
Gröndahl
Holger
s. 14.2.1895
k. 16.8.1976
Kad. n:o 1 me
1. merikurssi

Komentajakapteeni
Grönqvist
Rudolf Leopold
s. 2.8.1907
k. 20.8.1976
Kad. n:o 84 me
5. merikurssi

Yliluutnantti
Massinen
Lauri Heikki
s. 31.5.1944
k. 26.8.1976
Kad. n:o 5436
54. kurssi

Kapteeni
Viinikainen
Elias Tauno Armas
s. 28.3.1918
k. 6.9.1976
Kad. n:o 2669
26. kurssi

Majuri
Räty
Antti Jussi
s. 26.12.1910
k. 6.9.1976
Kad. n:o 1131
16. kurssi

METALLIKUTOMO OY

